

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(الم، أَحْسِبَ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكُوا أَنْ
يَقُولُوا آمَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ، وَلَقَدْ فَتَنَّا
الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ
صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكَاذِبِينَ) (المنكوت: ۱-۳)

پيشڪهش بڻ

بهو كه سانهي كه له تاقيردنه وه گاني خوادا خوږاگرده بنو،
له كوورهي جه پيښراني جوړاو جوړدا سه ربه رزانه له كل
دمرده چنو، له سونگهي پاكيو و چاكي مه عدنيانه وه
رووسووري ٿيرو سه رفرازي ٿه ولا دهن.

پیناسی ئه م نامیلکه یه

خوینهره به ریزه کان!

ئه م نامیلکه یه ی به رده ستان له ئه سل دا بریتیه له یه کیك له وتاره کانی بهنده که له شاری سلیمانی و له مزگه وتی جیهاد دا دراوه، له پوژی: (۱۹ موچه پرده می ۱۴۲۲ک) به رانه به به (۲۰۰۱/۴/۱۳) پاشان برای به پیزم: ماموستا (فه پرح مه جمود عه لی) وهك خوئی له سه ر کاسیته وه هیناویه ته سه ر قاقه زو پاش چاو پیداخشانده وه سووکه ده ستکاری یه کی خویشم بو هه ندیک وشه و ته عبیری برای به پیزم: کاک (مه لا بیلال قه لادزه یی) یش دووباره به خه تیکی خوش نووسیویه ته وه و ئاماده ی چاپی کردوه خوا پاداشتی هه ره باش به و دوویرا به ریزه م به خشی و سوپاسیان ده که م و خوا وینه یان زور بکات.

پاشان به په سه ندو بگره پیوستیشم زانی که دوو بابته تی دیکه ش له باره ی تاقیکردنه وه (الابتلاء) وه بخه مه گه ل ئه م وتاره که بریتین له:

۱- (حه وت راستیی گرنه گ) جا هه رچه نده هه ندیک له و هه وت راستیه تارادده یه ک لیكچوونیان له گه ل به شیك له خاله کانی وتاره که دا هه یه، به لام هه موویان شتی تازو باس نه کراویشیان هه ر تیدایه.

۲- (سی ئاگاداری پیوست) ئه مانیش بریتین له سی ئی تبیینی و ئاگاداری بو به هه له دا نه چوون له چه مک و واتای تاقیکرانه وه (الابتلاء) دا، بوئه وه ی هه رکه سیك دووچاری هه ر به لاو کیشمه و گرفتیک بوو خه یالی وانه بی که ئه وه ده بیته مایه ی که فاره و پاکبوونه وه ی و له خوا نیزیکیبوونه وه ی! بی ئه وه ی سه رنج بدات که داخو له چ پییه که وه و به چ هویه ک و له چ هه ل و مه رچیك دا تووشی بووه!

کہواتہ:

تہم نامیلکہ یہ سہرہ نجام بوۃ سی بہش:

۱- جهوت راستی گرنګ له باره یی تاقیکړانه وه.

۲-سى ئاگادارى يېۋىست، بۆئەۋەي بەھەلەدا نەچىن.

۳-دهقی وتاره که ی مزگه وتی جیهاد.

خوايه به به زهځي و به خششي بڼي سنووري خوت ئه م به ره مه
بكه يه مائه ي به رچاو پووني زياتري مسولمانان له باره ي
تايكرانه وه وه و هيدايه تيشمان بده ي كه هه ميشه سر به رزانه
له به لاو گرفتاري به كان دهر بچين.

والحمد لله أولاً وآخراً وباطناً وظاهراً

۲۱ شعبان ۱۴۲۳ھ

۲۰۰۲/۱۰/۲۷

تہ حمہ داوا

MediaAmeerOffice

علی باپیر / AliBapirw

archive.org/details/@alibapir

علی باپیر / AliBapirw

علی باپیر / AliBapir

علی باپیر / AliBapir

www.alibapir.net

English - عربي - گۆزډي

Google Play

App Store

WhatsApp

Telegram

Facebook

www.alibapir.net

به‌شی یه‌که‌م

حه‌وت راستیی گرنګ له‌بارهی تاقیکرانه‌وه‌وه

خوینهره به‌پړزهمگان! سه‌ختیی و درّواریی ئهم هه‌ل و مه‌رج و واقعی‌ه
که‌میلله‌تی مسولمان له‌کوردستان و عیراق و سه‌رجه‌م میلله‌تانی مسولمانیش
له‌سه‌رتاسه‌ری جیهانی ئیسلام دا پییدا تیده‌په‌رن له‌که‌ستان شیراوه‌ نیه.
وه‌بنده‌ پیی وایه که‌بارودوځ و واقعی هینده‌ سه‌خت و زه‌حمه‌ت و ئالوژ
که‌متر وایه به‌سه‌ر ئوممه‌تی پیغه‌مبه‌ری خوادا ﷺ هاتبی!

جا به‌پیویستم زانی که‌ئهم حه‌وت راستیی‌یه گه‌وره‌و گرنګه‌ له‌بارهی
تاقیکردنه‌وه‌ی خوا جل و عز بۆ به‌نده‌کانی (إِبتلاء الله لعباده) بخه‌مه‌پوو،
که‌مه‌رکامیکیان تیشکیکی دیکه - وپرای ده‌قی وتاره‌که - ده‌خاته‌ سه‌ر ئهو
بابه‌ته‌ گرنګ و هه‌ستیاره:

یه‌که‌م: خوا نینسانس بۆ به‌ندایه‌تی کردن خواقاندوه‌و

به‌ندایه‌تی نینسانیش بۆ خوا له‌میان‌ه‌س تاقیکرانه‌وه‌س دا ده‌بن:

به‌ئێ خوینهرانی به‌پړز! ئهم راستیی‌یه راستیی‌یه‌کی یه‌کجار گه‌وره‌و گرنګه
ئه‌گه‌ر نه‌لین: گه‌وره‌ترین راستیی‌یه له‌ژیانی مروّقد؛ خوای کاربه‌جئ
فه‌رموویه‌تی: (وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ) (الذّریات: ۵۶) واته: وه‌ جندو
مروّقم به‌س بۆ ئه‌وه‌ دروستکردوون که‌بمپه‌رستن.

ئاشکراشه‌ که‌خوای په‌روه‌ردگارو بئ‌وین‌ه‌و بئ‌نیاز هیچ پیویستی
به‌په‌رستن و به‌ندایه‌تی هیچ‌که‌س نیه، به‌لکو ئه‌وه‌ دروستکراوه‌کانن
که‌به‌ندایه‌تی بۆ خوا کردنیان پیویسته‌و مایه‌ی سه‌رفرازیی و ئازادیی و
به‌خته‌وه‌ریی راسته‌قینه‌یان‌ه‌و، به‌بئ‌خواپه‌رستن و به‌ندایه‌تی بۆ خواکردن
گیرۆده‌ی دهردی کوشنده‌ی:

بتپه‌رستی و کۆیلایه‌تی کردن بۆ دروستکراوه‌کان ده‌بن

جا له سۆنگه‌ی نه‌وه‌وه که خوای کار به‌جی سب‌حانه‌و و تعالی و یستی و ابووه
 که ئینسان به‌ئیراده‌ی ئازادانه‌ی خو‌ی به‌ندایه‌تی بو‌ خوا بکات، تاقیکرانه‌وه
 (ابتلاء) که‌ی بو‌ته شتیکی پی‌ویست و هه‌تمی، هه‌ربو‌یه‌ش خوای به‌رزو مه‌زن
 له‌سه‌ره‌تای سو‌وره‌تی: (الدهر) دا نه‌و دوو مه‌سه‌له‌یه‌ی پی‌که‌وه باسکر دوون:
 (إِنَّا خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ أَمْشَاجٍ نَبْتَلِيهِ فَجَعَلْنَاهُ سَمِيعًا بَصِيرًا، إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا
 شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا) (الانسان: ۲-۳).

واته: ئیمه موقوفمان له‌توره‌مه‌یه‌کی تی‌که‌ل دروستکردوه، چون‌که
 تاقی ده‌که‌ینه‌وه بو‌یه گێ‌راومانه به‌بیسه‌رو بینهر. ئیمه پاسه‌ته پیمان
 پیشانداده، جا سوپاسگوزار بی یان سپه.

دووه‌م: سروشتی ئیسلامیش تاقیکرانه‌وه‌ی سرو‌ف
ده‌کاته شتیکی هه‌تمی:

به‌لئ ئیسلامیک که‌تاکه به‌رنامه‌ی په‌سه‌ندکراوی خوا بی‌ت بو‌ژیان و
 گوزه‌رانی ئینسان: (الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ
 الْإِسْلَامَ دِينًا) (المائدة: من الآية ۳)، وه ئیسلامیک که‌بو نه‌وه نی‌ررایت
 که‌فه‌رمانه‌وایی بکات و به‌که‌متر له‌سایه و سی‌یه‌ر بوون و (حاکم) بوون پازی
 نه‌بی: (هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ) (الفتح: من
 الآية ۲۸)، وه ئیسلامیک که‌هه‌میشه په‌په‌روانی خو‌ی له‌سه‌ر نه‌فس به‌رزیی
 په‌روه‌رده ده‌کات و به‌ره‌و عیززه‌تمه‌ندی و بالاده‌ستی هانیان ده‌دات: (وَلِّلَّهِ
 الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَلَكِنَّ الْمُؤَافِقِينَ لَا يَعْلَمُونَ) (المنافقون: من الآية ۸)..

به‌لئ ئیسلامیک واکه‌ده‌یه‌وی کالای پر به‌بالای ژین بی‌ت و له‌هه‌موو بو‌ارو
 لایه‌نه‌کانی ژیان و گوزه‌ران دا پینما‌یی تاک و کو‌مه‌ل بکات و سه‌رجه‌م کاروباره
 تاکیی و کو‌مه‌لی و ماددی و مه‌عه‌وی‌یه‌کانیان بو‌ پیک بخت، به‌ته‌ئکید
 شو‌ینکه‌وتووانی دوو‌چاری تاقیکرانه‌وه‌ی جو‌راو‌جو‌ر ده‌بن به‌ه‌وی تی‌گه‌یرانیان

له گهل سيسته می حوکمرانیی تاغووته کان و، هه و او ئاره زووی نه فامه کان و، بهرژه و هندی ناره وای خوشگوزهرانه کان و، پچکه و بیردوزه کانی شهیتانه کان و.. هتدا، چونکه ئه وان ده یانه وئ دهسته بهرداری سته و ئاره زو و بهرژه و هندی یه کانی خوین نه بن و، ئیسلامیش خوا ناردوویه تی که بالا دست و زال بی و خاوه نی قسه ی کۆتایی بیّت بۆ یه کلائی کردنه و ه ی سه رجه م مه سه له گرنگ و چاره نووس سازه کان، ئنجا وه ک گوتراویشه: (سه ری دوو بهرانا ن له مه نجه لیک دا نا کو لیت)!

سای به م: سه وشتی نه هلی کوفیش هوکاریکس

۱۵۵/۳۵

گرنگی تاقیکرانه وهی مسولمانانه:

به لی خوینه ره بهرژه کان! یه کی دیکه له و هوکارانه ی که سه ره لدانی تاقیکرانه وه و گرفتاریی بۆ مسولمانان ده که نه شتیکی مسوگهر، سه وشت و پیکهاته ی عه قلییه ت و نه فسییه تی نه هلی کوفره به تاییه ت زله زله مله وپو خو به زلگره خوشگوزهرانه کانیان، با سه رنجی ئه م چه ند ئایه ته به دین تا کو بزانی ئه و پاستیی یه له قورئانی دا چه ند به پرونی پاگه یه نراوه:

* (كَمْ اَنْشَأْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قَرْناً آخَرِينَ، فَاَرْسَلْنَا فِيهِمْ رَسُوْلًا مِنْهُمْ اَنْ اعْبُدُوا اللّٰهَ مَا لَكُمْ مِنْ اِلٰهٍ غَيْرُهُ اَفَلَا تَتَّقُوْنَ، وَقَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِهِ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَكَذَّبُوْا بِلِقَاءِ الْآخِرَةِ وَاَنْزَلْنَاهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا مَا هَٰذَا اِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يَأْكُلُ مِمَّا تَأْكُلُوْنَ مِنْهُ وَيَشْرَبُ مِمَّا تَشْرَبُوْنَ) (المؤمنون: ۳۱-۳۳).

* (وَكَذٰلِكَ مَا اَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي قَرْيَةٍ مِنْ نَّذِيْرٍ اِلَّا قَالُ مُتْرَفُوْهَا اِنَّا وَجَدْنَا اَبَاَعَنَا عَلٰى اَمَةٍ وَاِنَّا عَلٰى اَنۡاَرِهِمْ مُّقْتَدُوْنَ) (الزخرف: ۲۳).

(وَلَا يَزَالُوْنَ يُقَاتِلُوْكُمْ حَتّٰى يَرُوْذُوْكُمْ عَنْ دِيۡنِكُمْ اِنْ اسْتَطَاعُوْا) (البقرة: من الآية ۲۱۷) (وَلَنْ تَرْضٰى عَنْكَ الْيَهُودُ وَلَا النَّصَارٰى حَتّٰى تَتَّبِعَ مِلَّتَهُمْ قُلْ اِنَّ هُدٰى اللّٰهُ هُوَ الْهُدٰى) (البقرة: من الآية ۱۲۰).

کهواته: باهیچکس له مسولمانان خه یالی وانه بی که ده توانی مسولمانیکی سهلامهت و بی به لاو گرفت بیته له حالیک دا که چه ندان تاغووتی مله و سهرزه مینی خویان کردوته گۆره پانی خویادان و تهراتینیان و گهمه و یاری به چاره نووس و خیر و بیژی سهدان ملیون کهس دهکن!

هه لیه ته قسه م له و که سانه نیه که زه لیلانه بو ئه هلی کوفرو دیکتا تۆره کان ته سلیم و ده ستمو دهن و ده سته برداری هه موو شتیکیان دهن!!

چوارهم: سروشتی سروقیش تاقیکرانه وهی سروق

پیویست دهکات:

ئینسان له م بوونه وه ره دا خاوه نی که سایه تی و سروشتیکی تایبه تی و ناوازه یه، که خوی کار به جی به مه به سته گونجانی بو تاقیکرانه وه سروشتی ئینسانی و هه لختوه که وه ک تیغیکی دوو ده م (سیف ذو حدین) به هه ردووک دیوی خیر و شه ردا به ری و بتوانی هینده به ره و بلندی به روات هه تا له حوکمی چاوان دا نامینی و هه روه ها بو نزمبوونه وه و شوپبوونه وه ش به هه مان شیوه، وه ک خوی په ره ردگار و کار به جی فه رموویه تی: (كُلَّا إِنَّ كِتَابَ الْفُجَّارِ لَفِي سِجِّينٍ..... كُلَّا إِنَّ كِتَابَ الْأَبْرَارِ لَفِي عِلِّينَ) (المطففين: ۷، ۱۸)

به ئی تاوانباران ناویان له لیستیک دا تۆمار کراوه که له ژیری هه ره ژیره وه یه و چاکه کارانیش به پیچه وانه وه ناویان له لیستیک دایه که له سه ری هه ری سه ره وه یه!

هه روه ها فه رموویه تی: (لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ، ثُمَّ رَدَدْنَاهُ أَسْفَلَ سَافِلِينَ) (الین: ۵)

جا ئه م به رزیوونه وه و شوپبوونه وه ی ئینسان که مه یدان و گۆره پانی تی دا جه ریئنه که یه تی، به ره هه م زاده ی ئه و جو ره که سایه تی و سروشته تایبه تی یه که خوی کار به جی پی به خشیوه و له سه ری سروشتانده، که بیگومان ئه و سروشته ناوازه یی مروف وه ک قرژال (سرطان) یکی دوو سه ره

وايه كه له بارانی دا ههیه به ههردوك باری خێرو شهردا بپوات و بیټ و بچی:
 (وَنَفْسٍ وَمَا سَوَّاهَا، فَأَلْهَمَهَا فُجُورَهَا وَتَقْوَاهَا، قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا، وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا)
 (الشمس: ۷-۱۰) جا ئینسان هه له خودی خوئی دا پیش کارتی که ره
 دهره کی یه کان (المؤثرات الخارجية) - له کیشمه کیش و بیته و بهره دایه و،
 هه می شه هه له نیو خودی خوئی دا به ره ی هه ق و باتیل له بهر یه که دامه زراون و
 سه رگه رمی ده بهر یه که راجوون و یه که ته مینان و بردن، بویه مه حاله مروف هه تا
 له م ژیا نه دنیا یی یه دا بیټ و خاوه نی ته و سروشته دو سه ره یه بیټ. بتوانی
 پشتینی لی بکاته وه ئی سه راحه ت بکات و چه کی تی کو شان و خه بات فری بدات
 ته گه ره هه ته نه ا خویشی بیټ! هه ربویه ش خوای زانا و په نهان بین
 فه رمو یه تی: (يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ إِنَّكَ كَادِحٌ إِلَىٰ رَبِّكَ كَدْحًا فَمُلَاقِيهِ) (الانشقاق: ۶).
 واته: ئه ی ئینسان! بیگومان تۆ هه تا ده گه یه په ره وردگارت سه رگه رمی
 په نجدانی، وه پیشی ده گه ی..

پینجه م: ئینسان مسولمان و کۆمهالی مسولمان

به بێ تاقیکردنه وه سه خته و دژواره کان پوخته و کامل نابن:

به ئی به سه رنج دانی ئایه ته کانی قوپان و ژیان و گوژه رانی بو خوا
 صولحاوانیش به درێژایی میژوو زۆر به پوونی بو مان دهرده که وئ
 که تاقیکردنه وه کان مه رجی پیو یستن بو گه یشتن و کامل بوونی ئینسانی
 مسولمان و کۆمهالی مسولمان، با بزاین چۆن؟!

خوای په ره وردگار له باره ی ته و تاقیکردنه وه سه خته ی که به سه ر پیغه مبه ری
 خوا ﷻ و هاوه له به ریزه کانی خوا لیان پازی بی هات له جهنگی (ئو خود) دا
 فه رمو یه تی:

(وَلْيَسْتَلِ اللَّهُ مَا فِي صُدُورِكُمْ وَلِيُمَحَّصَ مَا فِي قُلُوبِكُمْ) (آل عمران: من الآية ۱۵۴).

واته: - وه بو ئه وه (ته و به لا و تاقیکردنه وه یه تان به سه ر هات) که خوا ته وه ی
 له سینه کانتان دا تاقی بکاته وه وه نه وه ش که له ده کانتان دایه بیالئوی...

که واته: تانک تاکی مسولمانان له گهرهه ی به لاو گرفتاریی و تاقی کردنه وه دا
جه وهه رو مه عده نه که یان به ته وای که شف ده بیّت و کاکل و نیوه پوچیان
ده زانری و نه وهی که له سیننه و هه ناو و دل و دهر و نیان دا په نهانیان کردوه و
حه شاریان داوه ده که ویته گوپی و لیفه له سهر هه تیوانیان لاده چی!

ئه مه بو تانک تاکیان و بو وه دهر که وتن و خرا نه پووی ناخ و هه ناوی
هه ر کامیکیان وه که خوی، که خوای کار به چی نا نه و دهر که وتن و که شف بوونه ی
نهینی و پاز هکانی نیو سیننه و دهر وونی هه ر کام له مسولمانان به حکمهت و
زاده و به رهه می جهنگ و به پرهنگار بوونه وه داده نی!

له و باره شه وه که پیزو کو مه لی مسولمانانیش به گشتی به هو ی تاقی کرانه وه و
گرفتاری و نا په حه تی و سه ختی به کانی جهنگ و جیهاده وه پاک و پوخته و
پالفته ده بیّت و له بیژینگ دهر بیّت، خوای بی هاوتا جل و علا فهرموویه تی: (ان
يَمْسَسْكُمْ قَرْحٌ فَقَدْ مَسَّ الْقَوْمَ قَرْحٌ مِثْلُهُ وَتِلْكَ الْآيَاتُ لِنُذِرْهَا بَيْنَ النَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ الَّذِينَ
آمَنُوا وَيَتَّخِذَ مِنْكُمْ شُهَدَاءَ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ، وَلِيُمَحِّصَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَيَمْحَقَ
الْكَافِرِينَ) (آل عمران: ۱۴۰-۱۴۱).

وه که ده بین خوای کار به چی پینج شتی کردونه حکمهت و به رهه می جهنگ و
جیهاده که نه مانه ن:

۱- وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا: بوئه وهی خوا ئیمانداران بناسی و بو ی دهر که ون
که چوئن له مهیدانی واقع دا نه گهرنا خوا زانیاری هه ر بو و بی سنووری
هه یه.

۲- وَيَتَّخِذَ مِنْكُمْ شُهَدَاءَ: وه بوئه وهی چه ند شههیدیکتان له نیودا هه لپیژی.

۳- وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ: وه خوا سته مکارانی خو ش ناوین بو یه هه ز
ده کات بی ده سته لات بن.

۴- وَلِيُمَحِّصَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا: وه بوئه وهی خوا نه وانه ی ئیمانیان هی ناوه
پالفته بکات.

هـ-وَمِمَّنْ حَقَّ الْكَافِرِينَ: وه بۆئەوێ کافران کزو بێ دەستەلات بکات.

وهك ده‌بیین یه‌كێك له‌حیکمه‌ت و به‌ره‌مه‌ گه‌وره‌و گرنگه‌کانی
تاقی کردنه‌وه‌ی خوا بۆ ئه‌هلی ئیمان به‌هۆی جه‌نگ و جیهاده‌وه‌ ئه‌وه‌یه
که‌مه‌یدانی جیهادیان بۆ بکاته‌ بێژینگێک و پاک و پیسیان له‌یه‌ك جیا بکاته‌وه‌،
تاكو ریزه‌کانیان تۆکمه‌و توندوتۆڵ و پیکه‌وه‌ جو‌شدراو بن.

به‌ئێ به‌پاستی به‌پاستی له‌گه‌رمه‌ی جیهاد و جه‌نگ و گرفتاریی و
ناڕه‌حه‌تی‌یه‌کان دا ئینسانی مسوڵمان و کۆمه‌لێ مسوڵمان له‌خوێان حالی
ده‌بن و وه‌ك پێویست خوێان ده‌ناسن و ده‌زانن تاچ پادده‌یه‌ك خه‌سه‌له‌ته‌ به‌رزو
په‌سه‌نده‌کانی وه‌ك:

خوا پێ‌مه‌به‌ست بوون و پارێزکاریی و پشت به‌خوا به‌ستن و فیداکاریی و
ئازایه‌تی و مال به‌خشین و .. هتدیان تێدایه‌و له‌سیفه‌ته‌ نزم و په‌سته‌کانی وه‌ك:
پیاواری و دنیاویستی و ترسنوکیی و چروکی و .. هتد دوورن! هه‌روه‌ها هه‌ر
له‌گه‌رمه‌ی تاقیکرانه‌وه‌دا له‌کاتی پووبه‌پووبونه‌وه‌ له‌گه‌ل سه‌ختی و
دژواری‌یه‌کان دا کۆمه‌ل و میلله‌تی مسوڵمان خوێان ده‌ناسن که‌تا چ پادده‌یه‌ك:
برایه‌تی و ته‌بایی و هاوکاریی و ده‌ستیار بۆیه‌کتر گرتن و گۆی‌گرتن و
فه‌رمانبه‌ریی بۆ سه‌رووی خو‌و قازانج و زیانی یه‌کتر پێ وه‌ك هی خو‌بوون و ..
هتدیان هه‌یه‌و تاچ پادده‌یه‌کیش به‌خه‌سه‌له‌ته‌ په‌سته‌کانی پێچه‌وانه‌ی ئه‌مانه‌وه
گرفتار و گیرۆده‌ بوونه‌!

شه‌شه‌م: سوننه‌تی خوا جل جلاله‌ وایه‌ که‌ه‌تا مسوڵمانان

قو‌ن‌اغی تاقیکرانه‌وه‌ نه‌بن و ساغ نه‌بنه‌وه‌ نایانباته‌

قو‌ن‌اغی بالاده‌ستیی و حوکمرانی‌یه‌وه‌:

ئه‌م راستی‌یه‌ش وێ‌پ‌رای چه‌ندان ئایه‌تی به‌هێزو پێ‌زی خوا سبحانه‌ و تعالی
سپه‌رو ژیا‌نی سه‌رحه‌م بۆ خوا صو‌ل‌حا و انیش به‌دریژایی می‌ژوو ده‌لاله‌تی

لهسه دهکات، به تاييه تی سپرو ژيانی پیغه مبهری کوتایي (محمد بن عبدالله) و هاوه له به پیزه کانی له قوناغی مه که یی (المرحلة المکیة) دا به دهیان جوړه تاقیرانه وهی سهخت و دژوارد تپیپه پین و هیچ شتی که نه ما که له سه سر خوا تووشیان نه یهت و نه وانیش وه کیوی نه له خشاو پوژ بو پوژي دامه زراوترو پی چه سپاوترو خوږاگرتر ده بوون... به لئ دواي نه وه خواي به رزو مه زن دهروی خیری لیکن د نه وه کوچکردن (هجرة) ی به رهو شاری (یثرب) ی بو په خساندن و چوونه قوناغی کی دیکه وه، وه خواي به خشر له و باره وه فرمویه تی: (وَإِذْ كُرُوا إِذْ أَنْتُمْ قَلِيلٌ مُسْتَضْفَرُونَ فِي الْأَرْضِ تَخَافُونَ أَنْ يَتَخَطَّفَكُمُ النَّاسُ فَآوَاكُمْ وَأَيَّدَكُمْ بِنَصْرِهِ وَزَوَّدَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ) (الأنفال: ۲۶).

هروه ها نه سوننهت و یاسایه خواي بالا ده ست تاکی مسولمانانیش هر ده گریته وه، نه وه تا خواي کار به جی پاش نه وهی (ابراهیم) ی علیه الصلاة والسلام به هه موو قوناغه کانی تاقی کردنه وه (ابتلاء) دا تپیپه پاندوه له هه موویان دا سر به رزانه دهرچووه هه موو فرمانه کانی خواي په روه ردگاری زورباش جیبه جی کردوه نه و جار بوته شایسته ی نه وه که خوا بیکاته پییشه وا (امام) بو خه لکی:

(وَإِذْ ابْتَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ رَبُّهُ بِكَلِمَاتٍ فَأَتَمَّهُنَّ قَالَ إِنِّي جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ إِمَامًا قَالَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي قَالَ لَا يَنَالُ عَهْدِي الظَّالِمِينَ) (البقرة: ۱۲۴)

واته: وه یادی نه وکاته بکه وه که په روه ردگاری ئیبراهیم به چه ند وشه یهک (فرمانیک) تاقی کرده وه نه ویش ده ست و برد به ته وای جی به جیی کردن، خواش پیی فرموو: من ده تگیږم به پییشه وا بو خه لکی، (ئیبراهیم) گوته: نه دی له وه چه که م (کهس ناکیه پییشه وا)؟! (خوا) فرموی: سته مکاران شایسته ی وهرگرتنی (خه لاتی) به لینی من (که بیانگیږم به پییشه وا) نین.

جا نه و سوننه ته ی خواي کار به جی وه هر یاسا و سوننه تیکی دیکه ی چه ندان حیکمه تی به رزو گهری تیدان، که یه کیان نه وه یه: نه گهر بیته و

مسولمانان پيش گوزهراندنى قۇناغى تاقىكردنەۋە ساغبونەۋە
 پاكبونەۋە قالدونەۋە بچنە نىو قۇناغى دەستەلات (مرحلة التمكن) و
 حوكمرانى يەۋە ئەۋە بىگومان لەسۇنگەي كەم و كووپىي و كىچ و
 كالىيە كانيانەۋە دەبنە نمونە يەكى ناتەۋاۋ سادە و سەركىل و ناشىرىنكەر
 بۇ سىماي گەش و جوان و راستەقىنەي ئىسلام و شەرىعەت و سىستەمە بى
 وىنەكەي!

بەلى پىۋىستە مسولمانان بەرلەۋەي ئەركى قورسى حوكم و سىستەمى
 ئىسلامىيان بەكەۋىتە سەرشان پىشتەر چاك چاك تەزكىيە پەرۋەردە بوۋىن و
 لەگەل ئىسلام دا تەفاعوليان كىردىي و بەھا بەرزو بى وىنەكانى شەرىعەتى
 خۋاي كاربەجىيان لەخۇيان دا بەرجەستە كىردىي و چوۋىنە ئاستى بەرزى
 ئىسلامەۋە، ئەگەرنا بەتەئكىد ئەگەر بەبى پەرۋەردە بوۋىن و خۇئامادە كىردىن
 كىت و پىر بەسەر ھەلگىرتنى ئەركى قورسى بەرپۋەبىردى حوكم و سىستەمى
 ئىسلامىي پىادە كىردى شەرىعەت دا بەكەن، مەھالە كەلجى بەجى كىردى ئەۋ
 ئەركەيان دا سەركە و تۈۋىب و ەك چۇن باباى وەرزىكار ناتۋانى ھەر
 لەسەرەتاۋە يەكتەكان ئەۋ كىشە قورس (الوزنة الثقيلة) يە بەرز بكتەۋە
 كەبابا يەكى دىكەي مەشق دىتۈ و راھاتۈ دەيتۋانى!

بۇيە لىرەۋە ئامۇڭگارى ھەمو دىسۇزانى مەيدانى كارو چالاكى ئىسلامىي
 دەكەم و بەرلەۋانىش ھى خۇم كەبا:

لەقۇناغى بانگەۋازو پەرۋەردەۋ تەزكىيە خۇگۇرپىن و... ھتەدا بەپەلەۋ پىشۋو
 كورت و عاتىفى و خۇرپانەگىر نەبىن و ھەر لەبىرى حوكمرانى كىردىن دا نەبىن
 بى ئەۋەي كارى جىددىمان كىردىت بۇ سازو ئامادە كىردى پىشەكى و زەمىنە
 خۇشكەرەكانى، چۈنكە ەك چۇن خۋاي كاربەجى سەرزەنشتى كەسانىكى
 كىردۈۋە كەلجەنگە جىھاد خۇيان بەجى ھىشتۈ، بەۋەي كەئەگەر وىستىبايان
 لەكاتى خۇي دا بچن بۇ جىھاد پىشتەر خۇيانىيان بۇ سازو ئامادە دەكردى

پیداویستی یه کانیان بۆ دابین ده کرد وهك فهرموویه تی: (إِنَّمَا يَسْتَأْذِنُكَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَارْتَابَتْ قُلُوبُهُمْ فَهُمْ فِي رَيْبِهِمْ يَتَرَدَّدُونَ، وَلَوْ أَرَادُوا الْخُرُوجَ لَأَعَدُّوا لَهُ عُدَّةً) (التوبة: من الآية ٤٦)

بههه مان شیوهش كهسانێك به پراستی به تهماي ئهوه بن كه له كۆمه لگاکیان دا شه ریه تی خوا به ریا بیست، پیویسته له: بۆ سازکردنی زه مینه و دایینکردنی پیداویستی یه کانی یه وه ده ست به کارین، نهك ته نهها وهك درووشم و شیعارێك باسی ئه وه هه سه له یه یه یه و جی به جی کردنی شه ریه تی (تطبیق الشریعة) بکه نه ویردی سه ر زمانیان!

وه به پراستی من پر به دل به زه ییم به وه كه سانه دا دیته وه كه له بواری تیگه یشتنی ئیسلام و ته زکیه و په روه رده بوون و په وشته و ئادابی ئیسلامی دا زۆر كه مده ست و به جیماون و شتیکی وایان پی نیه و، نهك هه ر هیه چ سه ریان له پرۆژه ی سیاسی و ئابووری و كۆمه لایه تی و.. هندی ئیسلام بۆ پاكسازیی و چاكسازیی كۆمه لگا و بنیاتنانی کیان و قه واره یه کی ئیسلامی ده رناچی، چ جای به كرده وه خۆیانی بۆ ئاماده بکه نه و پیشه کی یه کانی بۆ ساز بکه نه، بگه ره ته نه نه ته هه تا ئیستا هینده له عه قیده ی ئیسلامی و شه ریه تی خوا به هه ره مه نه نه بوونه كه ته نه نه ته له زاتی خۆشیان دا په وشته و ئادابی ئیسلامی په چا و بکه نه! وه هی وایان هیه كه هه لسه و كه وه ت و په فتاری نهك له گه ل نامسو لمانان دا بگه ره له گه ل مسو لمانانیش دا هینده هه له و نا شه رعی و په ق و بی سه لیقانه یه كه خه لکی خوا خوایانه لیی دوو رین و چاره ی خۆی هینده قورس و په زای خۆی هینده گران كرده كه هه ندیک خه لکی ساده و له ئیسلام نا حالی به وییه وه ئیسلامیشیان له به رچا و بیزارا وه!

وه له حالێك دا كه پیغه مبه ری خوا ﷺ به په وشته و ئه ده بی به رزو شیرینی

چەندان كەسى كافرى مسولمان كىردون، ئەوجۆرە كەسانە ھى وايان ھەيە
كەرەنگە مسولمانىشى كافر كىردىن و بەرەفتارى دىزىو و ناشرەى يانەى
خەلكىشى لەدىن سەلەماندىتەو ھە دوور خستىتەو!!

دىارە پىغەمبەرى خواش ﷺ بەبەلاش نەيفەرموو: (بشروا ولا تنفروا ويسروا
ولا تعسروا) متفق عليه.

واتە: دلخۆشكەر بن و مۆژدەبەخش بن و سەلەمىنەرەو مەبن، وەدىن (بۆ
خەلكى) ئاسان بکەن و لىيان وەزەحمەت مەخەن.

بەكورتى: ھەركەس و كۆمەل و لایەنىك بىانەوئى مىللەت و كۆمەلگایەكەيان
بەرە قۇناغى بالادەستىي (مرحله التمكن) يەو، پىويستە لەو خالەو دەست
پىبکەن كەبرىتتە لەتەفاعول كىردن لەگەل ئىسلام دا بەعەقىدەو عىبادەت و
ئەخلاق و ئادابەو، جا ھەركاتىك توانيان ئەو قۇناغەى تاقىكرانەو (إبتلاء) يە
سەر بەرزانە بېرن و شەرىعەتى خوا بەسەر خۇيان دا جى بەجى بکەن لەھەموو
بوارەكانى بىر كىردنەو ھەئس و كەوت و پەفتارى تاكىي و خىزانىي و
كۆمەلایەتى ياندا، ئەو ھەيگومان بېرن و تەواو كىردى ئەو قۇناغە
لەجى بەجى كىردى بەرنامەى خوا (تطبيق شريعة الله) زەمىنەى چەسپاندن و
جى بەجى كىردى بەرنامەى خوا لەسەر جەم بوارو لایەنەكانى دىكەى ژيان و
گوزەرانىش دا دەرپەخسىنئ، ھەك چۆن بەشىو ھەكى پىك وراست خزمەت كىردى
پەزو باغىك دەبىتە ماىەى ھاتنەبەرى و ميوە دەر كىردى لەكات و ھەل و مەرجى
خۆى دا، ئەگەر نا بەرز كىردنەو ھى درووشم و شىعارى گەورەى: (با شەرىعەت
جى بەجى بکەين!) بەبى كار كىردى جىددى و ھەنگاونانى كىردەى پەلە پەلە
قۇناغ بەقۇناغ، ھىچى لى سەوز نابىت و سەرى بەھىچ ئەنجامىك ناگات،
پىشېنانىش جوانيان گوتو:

(بەحەلوا حەلوا دەم شىرىن نابى!) ھەروەھا قەسەىەكى بەجىيان كىردو
كەگوتوو يانە: (نەھەموو خورپەىەك ئاوو نەھەموو چىراوىك جاو). ۛ

ههوتهم: تاقیکرانه وهی مسوڵمانان له سایه ی شووهی

جیهانگیریی (العولمة) دا به کجار قورس و سهخته و پیویسته خۆیان

بۆ ساز بکهن:

به ئێ خۆینه ره به پرژهکان! له سایه ی شوومی ئه و سیسته و واقیعه
پیس و گهنده له دا که ناوی لێنراوه به جیهانی کردن (العولمة) و له پاستیش دا
بریتیه له به ئه مریکایی کردن (الأمركة) و زال کردن و به زۆر سه پاندنی فه رهنگ و
به ها ماددی و ئاره ئیی و نزم و په سته کانی ئه مریکا و پوژئاوا به سه ره وه و
گهلانی دنیا دا، به ئێ له وسایه شوومه داو له و واقیع و هه ل و مه رجه پیس و
پۆخه ل و دواکه وتوو و گهنده له دا تاقیکرانه وه ی مسوڵمانان زۆر سهخت و
قورس و دژواره، چونکه: له لایه که وه وهك پێشتر خستمانه پوو ئیسلام به هیچ
رهنگێک پێ به مسوڵمانان نادات که ته سلیمی واقیع و هه ل و مه رجه نا شه رعی
ببن و خۆیان به دهسته وه بدهن هه رچه نده گه ره ترین فشاریشیان بێته سه ره
ته نانه ت بشقه وتی!

له سوڤنگه ی ئه وه وه که به چۆک دا هاتن و ته سلیم بوونی مسوڵمانان له به رانه بر
نه قامی ئی (الجاهلیة) و حوكم و دهسته لاتی تا غوت و دیکتا تۆره کان دا، راست
پێچه وانه و دژێ خوا به یه کگرتن (التوحید) ه که کاکل و جه وه ره ی دینداریی و
مسوڵمانه تی یه، (إِنَّ الْحُكْمَ إِلَّا لِلَّهِ أَمَرَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ) (یوسف: من
الآیه ۴) واته: حوكم ته نها هی خوا یه، فره مانی کردوه که به س ئه و پیه رستن، ئا
ئه وه یه ئایینی راست..

وه له لایه کی دیکه شه وه جیهانگیریی (العولمة) ش وهك زۆر به راشکاوی
له سه ر زاری (جۆرج بۆش) ی سه رۆک کۆماری ئیستای ئه مریکا رایگه یاندوه
بانگه شه ده کات و هه ول ده دات که یپه رانه ترین و دپندانه ترین جو ره
دیکتا تۆریه ت و فیرعونا یه تی به سه ر دنیا دا به گشتی و به تایبه ت ئۆمه ته ی
ئیسلام دا به سه پێنی و به نا شه راش ده ئی: (هه ر که سی و لایه نی و ده ول ته نی و
له گه لم نه بی و وهك من بیر نه کاته وه ئه وه دوژمنه و حال ته سی یه
(بێ لایه نی) یش له هیچ کهس قبول نا که م!).

که بیگومان ئەم قسەییە ی (بۆش) ئەک هەر هیچی لەو قسەییە ی (فیرەون:
خۆقۆی چوار پینچ هەزار سال لەمەوبەر کەگوتووێتی: (مَا أَرِيكُمْ إِلَّا مَا أَرَى وَمَا
أَهْدِيكُمْ إِلَّا سَبِيلَ الرَّشَادِ) (غافر: من الآية ۲۹)، کەم نیە، بەلکو قسەکە ی (جۆرج بۆش)
فیرەونانە ی و بگرە دەبێ بڵێن: ئەو قسەییە ی (فیرەون) جۆرج بۆشانە ی!
جا هەر وەک چۆن (موسی) علیه الصلاة والسلام و ئەو مسوڵمانانە ی
کە شوێنی کەوتبوون نەیان توانی لەگەڵ فیرەون دا مەدار بکەن و سەرەنجامیان
تێک گیران بوو!

بەتەئکید ئێمە ی مسوڵمانیش لە کوردستان و غەیری کوردستانیش دا
مادام مەحالە دەستبەرداری دین و عەقیدە مان بین و لەبەرانبەر تاغوتاندا
تەسلیم بین، وە واش پیناچێ جیهانگیری (العولمة) یش بە قیادە ی ئەمریکا
دەستبەرداری ئەو سیستەم و نەخشە پیلانە گلاو و گەندە لانی خۆی ببێ، بۆیە:
من وام دیتە بەرچاو کە تێکگیرانی ئەهلی ئیسلام یان راستتر بڵێن: گەر
پێگێران و شەڕ پێفروشتنی ئەو سیستەمە نەفامیی (النظام الجاهلي) یە
بە مسوڵمانان و هێخە پیگرتن و گێچەل پیکردنیان شتیکی حەتمی و مسوگەرە^(*)
بۆیە پێویستە هەموو لایە کمان زۆر چاک خۆمان بۆ ئەو شەڕ و گێچەلە ی ئەو
تاغوتە زلە بەلام بۆشە نامادە ساز بکەین و دنیاش بین کە سەرەنجامی چاک
تەنها و تەنها لە گەرو ی ئەهلی ئیسلام دایە لە دنیا و لە دوا پوژیش دا بەلام بە مەرجی
پارێزکاری: (فَاصْبِرْ إِنَّ الْعَاقِبَةَ لِلْمُتَّقِينَ) (مرد: من الآية ۴۹).

ئیدی خوا بە کەرەم و بەخشش و بەزەیی و لوتفی بێ سنووری خۆی لەو
مسوڵمانانە مان بگێڕێ کە بەهۆی ئیمان و تەقوا وە پلەو پایە ی بەرز ی
دۆستایەتی خوا (ولاية الله) و دەست دین و دۆستانی خواش هەمیشە
خۆراگرو سەر بەرزو ئە لە خشان، : (أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفَ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ
يَحْزَنُونَ، الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ) (یونس: ۶۲-۶۳).

^(*) تێبینی: ئەم نووسینە نزیکە ی پینچ مانگ بەر لە موشە کبارانە کە ی ئەمریکا بۆ بنکە و
بارەگا کافمان لە ئەحمە دناو و دەرووبەری بوو!!

بهشی دووه م

سی ئاگاداری پیویست، بۆئه وهی به هه له دا نه چین!

خوێنه ره به ریزه گان! خوا پشتیوان بێ له م بهشی دووه مه دا سی ئاگاداری و تیبینی پیویست تان ئاراسته ده که م، بۆئه وهی له تیگه یشتنی چه مک و واتای تاقیکرانه وه (ابتلاء) دا دوو چاری به هه له دا چون نه بن، چونکه مه رج نیه هه رکات ئینسان گیرۆده ی گرفت و به لایه ک بوو به و چه مک و پیناسه یه ی که ئیمه باسی ده که یین - له م نامیکه یه دا - بۆی به تاقیکرانه وه (ابتلاء) حساب بکریت و بۆی بیته مایه ی (کفارة) ی گونا که کانی و به رزکرانه وه ی پله کانی!

ئاگاداری به که م: هه رکه سی که له سه ر پێبازو به رنامه ی غه یری خوا

بیته له سه ر به لا و گرفتاری یه کانی پاداشتی نابێ:

به لی پیویسته هه موومان ئاگادار بین که ته نها کاتی که ئینسان له سه ر ئه و گرفتاری و به لا و نا په حه تی یانه ی دینه پێی پاداشتی لای خوای ده بیته و بۆی ده بنه مایه ی پاکبونه وه له خوا نیزکبونه وه که ملکه چ و پا به ندی به رنامه و پێبازی خوا بیته و له ژێر عه له م و به یداغی ئیسلام دا بژیته، چونکه مه سه له هه ر ئه وه نیه که خۆت ماندوو بکه ی و تووشی تاقیکرانه وه و گرفتاری و به لا ببی! به لکو پیویسته ماندوو بوون و به لا به سه ر هاته که ش له پێبازی خوداو له پیناوی پازی کردنی خودا دا بیته، ئه گه رنا په نچ به خه سار و ده م له پووش ده بیته و پیناسه ی: (عَامِلَةٌ نَاصِبَةٌ) (الغاشية: ۳) ی به سه ردا ده چه سپێ!

بۆ پوونکردنه وه ی مه به ستیش با ئه م کورته به سه ر هاته ی خۆمتان له گه ل یه کی که له سه رانی حیزبه ئایسلامی یه کان دا بۆ بگێر مه وه:

له سالانی سه ره تای راپه رپینی جه ما وه ری سالی (۱۹۹۱) دا بوو له مه جلیسی که دا له گه ل یه کی که له و برادرانه ی که خۆیان به مسوومان ده زانن و برا گه وه ری حیزبکی عه لما نییشن، ئه م وتویژه مان بوو:

پیښم گوت: فلانکس ئایا تو خوت به مسولمان دهرانی یان نا؟!
 گوتی: به ئی بیگومان خوم به مسولمان دهرانم و نویژو پوژووشم ههیه.
 گوتم: باشه، به لام خو ئه و حیزبه ی تو برا گه و رایه تی ده که ی بهرنامه که ی
 غهیری ئیسلامه،

گوتی: جا چ گرفتیک ههیه له وه دا ئه وه بو کارو چالاکی سیاسی و
 هیئانه دی ئامانجه نه ته وه یی به کانمانه!

گوتم: ئاخر ناگونجی ئینسان خو ی به مسولمان بزانی و به لام له بو ورو
 لایه نیکی گرنگی ژیان و گوزهرانیشتی دا شوین غهیری ئیسلام بکهوئ.

گوتی: وه لاهی من ئه وه نازانم، ئه وهنده ههیه من له پئی میلیه ته که م دا
 رهنجی زۆرم کیشاوه و خهباتی زۆرم کردوه و خویشم هر به مسولمان داده نیم!

گوتم: راسته خوت ماندوو کردوه و رهنجت داوه به لام ئایا چاوه پوانی پاداشتی
 لای خوا ده که ی له بهرانبهر ئه و خهبات و قوریانی دانه تدا که هر له سه ره تاوه ناوی

خوات لی نه هیئاوه و له سه ره بناغه ی شه ریعت بنیات نه ناوه؟!

گوتی: به ئی، مه گهر له ئایهت دا نیه که خوا پاداشتی هیچ کهس بزر

ناکات؟!

گوتم: با ئه وه له ئایهت دایه، به لام ئایه ته که ده فرموی: (إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجْرَ مَنْ

أَحْسَنَ عَمَلًا) (الکھف: من الآية ۳۰) که واته: کاتیک خوا پاداشتت ده داته وه

که کرده وه که ت باش بیئت!

گوتی: جا ئایا بهرگری لی کردنی ولات و میلیهت کرده وه یه کی باش نیه؟!

گوتم: با، به لام نه گهر بهوئ پاداشتی لای خوات هه بیئت و بو دنیا یه ش

کاره که ت بهرهمدار بیئت، ده بی ئه و کرده وه باشهت دوو مهرجی سه ره کی تیدا بن!

گوتی: چی و چی؟!

گوتم: یه که م به پیی بهرنامه ی خوا بیئت و له چوارچیوه ی شه ریعت ده

ئه نجامت داییت، دووهم: ته نها مه به ست پئی پازی کردنی خوا بیئت.

(پاشان ئەم ويئەيەم بۇ ھىنايەو:)

ئاي ئەگەر كابرايەك چەند كرىكارىك بەكرى بگرى و بناغەي بينايەكيان بۇ
پەنگ پرىژى و بلى: ئىرەو ئىرەم بۇ ھەلەكەن و بىكەنە خەندەك، كەچى ئەوان
لەجياتى ئەو شوئەي كەبۇيان ديارى كراوە بچن خەندەك و چالى قول و زل
لەشوئىكى دىكە لى بدن! ئاي ھەقيانە ئىوارە داواي كرىيەكەيان بكن؟!
وہا ئاي كابراي خاوەن ئىش پىيان ناليت: كاكە ئىو ھىچ ھەقتان ناكەوئى،
چونكە ئەو كارەي من پىم گوتوون ئەنجامتان نەداو، بى ھودە خۇتانتان
ماندو كرىدو و پەنجتان بەفپو چوو؟! وہا ئاي ئەگەر وايان پى بلى قسەيەكى
ھەقى نەكردو؟!

گوتى: با

گوت: دەباشە توش ھىچ كەس نالى دىفاع لەخەلك و خاك كرىدەكەت
شتىكى خراپە، بگرە فەرزو پىويستىشە، چونكە خواي كاربەجى و دادگەر
فەرموويەتى: (لا تَطْلُمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ) (البقرة: من الآية ۲۷۹) واتە: نەستەم
لەخەلك بكن و نەقبولئىش بكن ھىچ كەس سىك سەتەمتان لى بكات، بەلام ئاي
ئەگەر خواي پەنھانبىن لەپوژى قىامەتى پىي فەرمووي:

ئەرى (فلائكەس) ئەو ھەبۇچى شوئىن بىردۆزەو پىچكەي (...) كەوتبوى
مەگەر من قورئانم بۇ تۆ ناردبوو كەبىكەيە بەرنامەو پىبازى ژيان و گوزەرانت
يان پىچكەي (...)!!

ئاي وەلامت چى دەبى؟!

گوتى: وەللە دەلیم: خوايە من ھەر ئەو ھەندەم لى دەزانى و خەتاي مەلایەكان
بوو پىشمان ئەكەوتن و پىي خەباتيان پىشان نەداين!^(۱)

^(۱) ديارە مسولمانان بەگشتى و ماموستا (مەلایەكان بەتايبەت كەمتەرخەمى و
كەم و كووپىيان ھەبۇو ھەيە، بەلام بۇ بابايەكى خويندەوارىش ناشى بەبىيانوو و پاساوى
(نەمزانى) خوى بپەرنىتەو، چونكە (العدر بالجهل) یش بۇ ھەموو كەس و ھەموو حالان،
دەست نادات!

گوتم: ئاخىر خىۋاي داڭغىرىش دەفەرمۇي: جا مادام بەرپىڭاي راستت
نەدەزىنى بۇچى بەنەزىنى پىش مىللەت كەتتۇي! مەڭە مەن لەقور ئانى دا
پىم نەفەرمۇو بووى كەنگەر نازان لەزىنە پىر سىيار بىكەن (فَاسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ
إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ) (النحل: من الآية ٤٣)

دىارە لىرەدا گەت وگۇيە كەمان تەواو بوو،

كەواتە: بەلى نابی ھەموو بابايەكى بەلدار (مُتَلَّى) و گەرتارو رەنج و
مەينەتى دىتوو پىي وابتى ھەر لەبەرئەو كەناوى (مَسْئُومَان) لەسەر، لەسەر
نارەھەتى و رەنج و دەردەسەرى يەكانى پاداشتى لای خىۋاي ھەيە، بەلكو بەبى
رېبازو ئايىنى خوا گەرتەن كابتا ئەگەر بەشمشیر ھەوران دابىنى لەلای خىۋاي
دادگەر كارەكەي فەلسىك نەھىنى و سەپانى پووشىيە!

ئاڭادارى دووھەم: كەسىك لەسەر گوناح و تاوان گىرۇدەي دەردو

گەرتارى يەك بىي ئەو ھىچ كەپاداشتى نىە لىپرسىنەو ھى لەسەر:

ئەمىش ئاڭادارى يەكى دىكەي گەنگو پىويسىتە بۇئەو بەھەلە
لەچەمك و واتاي تاقىكرانەو (إبتلاء) تىنەگەين.

بابزانىن چۇن!

ئاي دەگونجى بابايەكى دزو جەردەو رىگريان داوین پىس يان خوينرېژو
پىاوكوژ لەئەنجامى كارە دىزوو نەشەرى يەكەي دا گىرۇدەي سزاو تۆلەو باج
دان بىي، كەچى بەھىوابى لەسەر ئازارو نارەھەتى ئەو سزاو تۆلەو
جەزەبەيەي خوا پاداشتى بداتەو بوى بەچاكەو خىر لەقەلەم بدەي و دلى
خۇي بەو خۇش بىكەت كە: ئەو تاقىكرەنەو خىۋايە بەلەو گەرتارى يەكە
بەسەرى ھىناو، خىۋاي كارەجىش ئەوانەي كەخۇشى دەوین تاقىيان
دەكاتەو تووشى سەختى و ئازارىان دەكات؟!

بەتەكەيد نەخىر، بۇچى!

۱- چونکه سه رجه م ئه و فهرمايشته نه ی که باسی پاداشتی به لا و گرفتاری و ناره حه تی ده کن، له کاتی باسکردن و ناوه یانی مسوولمانی دیندارو چاک دا باسی ئه و پاداشت و پله و پایه ده کن.

ب- له هیچ کام له فهرمايشته کان دا ئاماره بوئه وه نه کراوه که یا یا به که به هوی گوناح و هه له و لادانی شه وه تووشی به لا و ناره حه تی بوئی هه مان پاداشت و پله ی هه یه.

با سه رنج به دین:

(وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِلَيْهِ رَاجِعُونَ، أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِنْ رَبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ) (البقرة: ۱۵۵-۱۵۷).

واته: وه مژده به خوڤاگران به ده. ئه وانه ی کاتیک به لایه کیان تووش ده بی، ده لاین: ئیمه هی خواین و ئیمه بو لای وی ده گه ریینه وه. ئا ئه وانه خوا مه دحیان ده کات و به زه یی پییان دا دی، وه ئا ئه وانه ن پئی راست گرتووان.

پیغه مبه ری خواش ﷺ فهرموویه تی: (ما يزال البلاء بالمؤمن والمؤمنة في نفسه وولده وماله حتى يلقى الله تعالى وما عليه خطيئة) رواه الترمذي وقال: حسن صحيح.

واته: پیاری بپوادارو ئافره تی بپوادار بهرده وام له خو ی و مندالی و مال و سامانی دا دوو چاری گرفتاری و به لا دیت هه تا کاتیک که به دیداری خوی به رز ده گات هیچ گونا هی پیوه نه ماون.

وه فهرموویه تی: (إن عظم الجزاء مع عظم البلاء وإن الله تعالى إذا أحب قوما ابتلاهم فمن رضي فله الرضا ومن سخط فله السخط) رواه الترمذي وقال: حسن.

واته: بیگومان هه تا به لا گه وره تر بی پاداشتی گه وره تره، وه خوی به رز نه گه ره که سانیکی خوش ویست به لا و گرفتاری یان به سه ره دینی، جا که سیکی رازی بی خوا لی رازی ده بی و، که سیکی ش توور به بی خوا لی توور به ده بی.

هه ره وه فهرموویه تی: (من يرد الله به خيرا يصب منه) رواه البخاري عن أبي هريرة.

واته: هه ره که سیکی خوا چاکه ی بو بو ی به لای دینیته پی.

وه فهرموویه تی: (ما يصيب المسلم من نصب ولا وصب ولا حزن ولا أذى ولا غم.

حتى الشوكة يشاكها الا كفر الله بها من خطاياها) متفق عليه عن أبي سعيد الخدري وأبي هريرة.

واته: هیچ شتیك تووشی مسوئلمان نایهت له مانندی و ئازار، وه خه مو په ژاره وه نارپه هتی و دلته نگی، ته نانهت درکیش که تی پراده چی، حه تمه ن خوا به هوی ئه وه وه گوناچه کانی لئ ده سپریتته وه.

وهك ده بینن له هیچ کام له و نایهت و فرمایشتانه دا که زوری دیکه ش هه ن به نامارزه ش نامارزه بوئوه نه کراوه که ئه و به لای نارپه هتی یانه ی به هوی گوناح و لادانه وه تووشی ئینسان ده بن یاداشتیا ن هه بی، وه هه مووشیا ن له باره ی که سانی مسوئلمان و چاکه کارو خوشویسترا و له لای خوا وه ده دیوین.

به لām لیږده دا مه سه له یه که هیه پیویسته باسی بکهین، ئه ویش ئه وه یه که هه رکاتیك بابای گونا هبارو خه تاکار که پایه وه لای خوا و به شیوه یه کی ساغ و راست (نصوح) تویه ی کرد، ئه وه به پای به هیتر (راجح) ی زانایان خوی به خشر خودی گوناح و هه له کانی شی بو ده گوږی به چاکه و تاعهت، وهك فه رموویه تی: (إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَٰئِكَ يُدُلُّ اللَّهُ سَبِيلَهُمْ حَسَنَاتٍ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا) (الفرقان: ۷۰).

وهك له کتیبی: (که پانه وه لای خوا جل جلاله) دا به وردی باسما ن کردوه و چه ند به لگه یه کی به هیژیشما ن له سه ر هینا ونه وه^(۱).

کو رته ی قسا ن: خوی به خشنده و به به زه یی به هوی تا قیردنه وه ی به نده کانی یه وه به و به لای ئازارو مهینه تی یانه ی که دیته پیا ن، گوناچه کانیان لئ ده وه ریئو و پله و پایه یان به رز ده کاته وه، به لām به مه رچیک به ئانه ست و به هوی گوناح و سه ریچی یه کانه وه خویان گیروده ی ئه و به لای ئازارو نارپه هتی یانه نه کربیی، چونکه له حالیکی وادا ئازارو نارپه هتی و گرفتاری یه کانی ئه و جوړه که سانه ئه و په رکه ی با یی ئه وه ده کات که بییته مایه ی (کفارة) و پاکبونه وه ی خا وه نه کانیان له خودی ئه و گوناح و تاوانانه ی که به هویانه وه دوو چاری به لای سزا و توله و نارپه هتی بوونه!

(۱) بېروانه لاپهړه (۱۱۶ تا ۱۱۹) له چاپی دووم، سالی ۲۰۰۲ ز.

ئاگادارى سېيەم: ھەركەسىڭ بەشىۋەيەكى ھەلەو ئاشەرىيە يانە خۇي

بخاتە بەر بەلەو تاقىكرەنەۋەيەك، ئابىي بەتەماي پاداشت بى:

خويىنەرە بەپىزەكان! ئاگادارى يەكەممان لەبارەي كەسانىكەۋە بوو
كەلەحالىڭ دا شوپىن بەرنامەو پىيازى غەيرى خوا سبحانە وتعالى كەۋتوون،
بەهيوان كەبەلەو ئازارو ئارەھەتىيەكانيان بىنە مايەي پاداشت درانەۋەيان
لەدۈپۇژدا!

ئاگادارى دوۋەمىش دەربارەي كەسانىڭ بوو كەلەخودى خۇيان دا
مىسولماننو بەپىي ئىسلام بەپىۋە دەچىن، بەلام لەحالىڭ دا كەلەسۇنگەي
لەشەرە لادان و خراپەو تاۋانەۋە دوۋچارى سزاو ئازارو تۆلە، يان نەخۇشىي و
مەينەتبارىي بوو ون، بەئومىدن خوا پاداشتىيان بداتەۋەو پلەو پايەيان بۇ بەرز
بكاتەۋە!

ئەم ئاگادارىيەي سېيەمىش لەبارەي كەسانىكەۋەيە كەبەحىسابى خۇيان
بەكارىكى چاكەو خىر ھەلدەستىن، بۇۋىنە: فەرمان بەچاكەكردن و پىگرى
لەخراپە كردن، جەنگ و جىھادو، ھەقىيژىي.. بەلام لەسۇنگەي ئەۋەۋە كەكات و
شوپىن و چۆنىەتى و ھەل و مەرجى ئەنجام دانى كارەكەيان - كەلەخودى خۇي دا
شەرەي و راستە - ، بەۋجۇرە نيە كە شەرەيەت دىارى كردە، نەك ھەر ھىچ
پاداشتىيان نيە بگرە بەئەندازەي ئاتەۋاۋىي كارەكەيان و زەرەر و زىان
لىكەۋتەۋەي بۇ ئىسلام و مىسولمانان دوۋچارى لىپرسىنەۋەو سزاو
جەزەبەش دەبن.

جا ئىستا باسەرنج بەدەين:

ھەندىك كەس وا دەزانن لەبەرئەۋەي پىغەمبەرى خوا ﷺ فەرموۋىەتى: (انما
الاعمال بالنيات وإما لكل امرئ ما نوى..) متفق عليه عن عمر بن الخطاب رضي الله عنه.

واته: بیگومان کرده و هکان^(۳) به گویره ی نیازو مه به سته کائن، وه به ته نکید

هر که سه به پیی نیازو مه به سستی پاداشتی هیه...

به لئی واده زانن مادام پیغه مبهری و الله فرموویته ی کرده و هکان به گویره ی نیاز (نیه) هکان پاداشتیان هیه، هر که سیك هر چونیکی عه قلی بری به کاریکی خیرو چاکه هه لسا، نه وه نه و کاره نه انجام و ناکامی هر چونیکی بیت و هر شوینه واریکی چاک یان خراپی لیکه ویتته وه، خاوه نی کرده وه که به گویره ی نیازو مه به سستی نیو دلی خوی پاداشتی لای خوی هر مسوگر (مضمون)!! چونکه مادام له پیی خواداو له سهر ئیسلام تووشی به لاو گرفتاری و رهنج و مینه تی و نازارو سهر ئیشه بووه، نه وه به نه ندازه ی ئیش و ژان و نازاره کی - مادام نیازی نیو دلی ته و او بیت - پاداشتی دهریته وه!

جا بیگومان نه و جوړه بیرکړنه وه و تیگه یشتنه ش له مه سه له ی تاقیکړانه وه و به لاو نارېحه تی به سهره اتن زور هه وه و سهرکی لانه یه و خاوه نه کی تووشی چوړتم و غه له ت و په له تی سهر سهر ده کات و په نگه هه لویستی وای پی بنوینی که هم په نده کوردی یه ی به سهر دا بچه سپی که ده لئی: (بو ده سه سپرک قه یسه ری یه که ده سوو تیئی)!

دیاره به لکه شمان بو ئی سپاتی هه له یی نه و یروبو چونه زورن بو نمونه: یه که: خوی په روه ردار فرموویته ی: (إِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ) (المائدة: من الآیه ۲۷)، واته: به ته نکید خوا ته نها (کرده وه ی باش) له پاریزکاران قبول ده کات، ناشکراشه که بناغو و کاکلی پاریزکاری (تقوی) دوو شته: یه که م: به پیی شهرعی خوا بوونی نه و کاره ی که نه انجام دهری، دووهم: ته نها خوا پی مه به ست بوون تییدا.

(۳) بیگومان مه به ست له کرده و هکان (الاعمال) ته نها کرده وه چاکه کائن چونکه کرده وه ی خراپ به نیه تی چاک ناگوړی و باش نابن. بېروانه: (جامع العلوم و الحكم) لابن رجب الحنبلي، ص ۱۶.

ئىنا شىتىكى پۈتۈن كەبەپىي شەرىع بۈيۈكى كىرگۈزۈش ھەم ئەسلى
كىرگۈزۈش ھەم چۈشەنچىسىنى كات و شۈبھىنى ئەنجام دانەكەشنى دەرگىزىدۇ.
بۇ يەنە:

نۇزۇر كىرگۈزۈش، دەپ بىلەن كەبەپىي شەرىع دىيىلىدۇ: سۈننەتنى چۈشەنگەن (صلاة
الضحى)، نەك بۇ خۇي لەخۇۋە جۇرە نۇزۇر كەبەپىي پەيدا بىلەن كات دىيىلىدۇ، ۋە ھەم
دەپ بىلەن چۈشەنچىسىنى كات و شۈبھىيەكەشنى دا پەچاۋى شەرىع بىلەن كات و لەۋكات و
شۈبھىيەدا ۋە چۈشەنچىسىنى (كىفىيە) يە بىلەن كەبەپىي شەرىع دىيىدۇ.

كەۋاقە: مەسەلە تەنھا ئەۋە نىيە كىرگۈزۈش چاك بىلەن بەلگۈ پىۋىستە
بەشۈۋەيەكى چاكىش بىلەن، ۋەك چۈن ھەق گۈتەن چەندە گىرگۈ پىۋىستە
بەشۈۋەيەكى ھەق و راست گۈتەشنى ھىندە.

دو: خۇي كەبەپىي فەرەمۇيەتى: (فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ) (التغابن: من
الآية ۱۶)، ۋاقە: ئەۋەندە بۇتان دەرگىزى پەچاۋى لەخۇۋە بىلەن، ھەرۋەھا
پىغەمبەرى خۇا ﷺ فەرەمۇيەتى:

(وَإِذَا أُمِرْتُمْ بِأَمْرٍ فَأَتُوا مِنْهُ مَا اسْتَطَعْتُمْ) رواه البخاري.

ئاشۇراشە كەبەپىي ئەۋە كەخۇي كەبەپىي تىبارك و تعالى ھەر
ئەۋەندە لەسەر ئىنسان پىۋىست كىرگۈزۈش كەبۇي دەرگىزى و لەتۈنەي دا ھەيە،
ئەۋەيە كەئەگەر بىت و ئىنسان مل بەبەر كەبەپىي بىلەن كەتۈنەي بەسەرەيدا
ئاشۇكى يان لەزىرىدا دەرگىزى يان بەنىۋەچلى جى بەجىي دەرگىزى! دىيارە
ھەر كام لەر دوۋانەش خراپىن و شەرىع پىيان پى نادات.

سى: زاناو پىشەۋايانى ئىسلام لەسەر ئەۋە پىكەۋتۈۋىن يەكەندەنگەن
كەسەر جەم جەۋۋل و چالاكى يە شەرىع يەكان لەھالىك دا كەتۈنەي
پىرست و ھەل ۋەمەرجى ئەنجام درانىان ۋەك پىۋىست نەپەخساۋە لەكاتى
دەست بۇ بىردىنەي و تىدا دەست بەكار بۈيۈنەي دا ئەگەزى زەرەرۈ زىيان و

به ئاکام نهگه یشتنیان زیاتره، دروست نیه دهستیان بۆ بیری.

بۆ وینه: له باره ی جهنگ و جهاده وه گوتوو یانه: که جهنگ و جهاد به گویره ی هه له و مه رجه جیا و اهه کان حوکمی دهگوژی و له حاله تی جیا جیادا هه پینچ حوکمه شه ره ی یه کان (الاحکام الشرعیة الخمسة) ی به سه ردا ده چه سپن، واته جاری و اهیه جهنگ و جهاد فه رزه فه رزی کیفایه یان عهین، جاری واش هیه سوننه ته و، هه ندیک جاریش قه دهغه (حرام) یان ناپه سه ند (مکروه) ده بی و، جاری واش هیه ره و (مباح) یه^(٤).

هه روه ها له باره ی فه رمان به چاکه و پینگی له خراپه (الامر بالمعروف والنهي عن المنکر) ی شه وه به هه مان شیوه زانیانی ئیسلام له سه ر ئه وه یه که دهنگن که هه رکاتی که فه رمان به چاکه یه که بیته مایه ی تیچوونی چاکه یه کی که وه تر (انعدام معروف اکبر) یان هاته ندی خراپه یه که زنیانی له سوودی چاکه فه رمان پینکرا وه که زیاتر بیت، دروست نیه! دیسان لابر دنی خراپه (إزالة منکر) یه که یش که سه ر ده که یشتی بۆ له بهین چوونی چاکه یه که که سوودو که لکی له زنیانی خراپه که که وه تره، یان سه ره لانی خراپه یه کی دیکه که که وه تر بی له و خراپه یه ی که ده و یستری لابی، ئه ویش دروست نیه.

هه ریو یه ش پیغه مبه ری خوا ﷺ وه له (صحيح البخاري) دا هاتوه هه رچه ند به (عائشة) ی ها و سه ری خوا لی پازی بی فه رموه: که بینای که عبه له سه ر بناغه که ی ئیبرا هیم علیه السلام دانه مه زینرا وه ته وه، که چی چا و پو شی له پاستر کرد نه وه ی (کعبه) کردوه به به لگه و پاساوی ئه وه که خه لکه که له سه ر ده می (شرك) وه نی زیکن و نه بادا تووشی گرفت و دلگوپانی که بن!

هه روه ها له ژنیانی (شیخ الاسلام ابن تیمیة) دا هاتوه که جار یکیان به لای پیریک له ته ره کان دا تییه پ بووه که سه رگه رمی مه یخوارد نه وه بوونه، که چی کاتی که ها وه له کانی پینشیاریان کردوه بچن لیان تی که بدهن و پری ئه و

^(٤) بهروانه: (الجهاد والقتال في السياسة الشرعية) ج ٢ ص ٤٠، محمد خير هیکل.

(منكر)هيان لى بگرن، پرى نه داوه به به لگه و پاساوى نه وه كه نه خراپه يه يه
ئىستا پييه وه خه ريكن زيانى كه متره له خراپه كانى ديكه كه نه گهر سه رخوش
نه بن بيريان ليده كه نه وه وهك خويندريژى و دزيى و جهرده يى!

چوار: پيغه مبهري خوا ﷺ قه ده غى كردوه كه باباى مسولمان خوئى بخاته
حاله تيكه وه كه تييدا زه بوون (ذليل) ببى، وهك له يه كيك له قهرمايشته كانى دا
فه رمويه تى: (لا يبغي لمؤمن أن يذل نفسه، قيل: كيف يذل نفسه؟ قال: يتعرض من
البلاء ما لا يطيق) رواه احمد والترمذي وصححه عن جندب، ورواه ابن ماجة عن حذيفة^(٩).

واته: هيچ برواداريك بوئى نيه خوئى زه بوون بگات، گوترا: چوئى خوئى زه ليل
دهكات؟ فه رموى: خوئى ده داته بهر به لاو تافيكردنه وهى وا كه له تواناى دا نيه.
(واته ده چيته ژير كوئيك كه له بنى دا ده كه وئ).

دياره هه له و پوانگيه شه وه يه كه پيغه مبهري كارزانمان ﷺ قه ده غى
كردوه كه مسولمانان جهنگ و بهرنگارى له گهل دورژمانيان دا به ئاوات
بخازن و سهريان بوئى بخورئ! بوچى؟ چونكه نازانن چوئى ده رده چن!
فه رمويه تى: (لاتمنوا لقاء العدو فإذا لقيتموه فاصبروا...) رواه مسلم.

دياره پيويستيش ناكات هيچكس به هه له لهم قسانه تى بگات و ابزانئ
كه من ده ليم: نه گهر دورژمانان سته و ده سترريژيشيان كرده سهه مسولمانان
ده بئى ههر بيدهنگ بين و خوئمان له پووبه پوو بوونه وه لابه دين!
نه من ناليم نه گهر شه رت پئى فروشراو توش تواناى بهرگريى له خوكردن و
ده سترکردنه وهت هه بوو ده سته وستان دا بنيشه! به لكو من ده ليم:

نابئى مسولمانان هيچ كاتيك عه دالى تيگگيران بن، به تاييه تيش كاتيك
كه ئاماده يى ته و اويان نه كردوه، وه ده بئى نه وهنده يى له شه رع دا جيئى ده بيته وه
خويان له شه پو جهنگي ك لابه دن كه ده زانن قازانجيان نيه بيكه ن، نهك وهك

^(٩) بروه: (كشف الخفا ومزيل الالباس عما اشتهر من الاحاديث على السنة الناس)

تفهنگى سوارو له سهرپي هه ردهم ئامادهى خوڤيدان بن بئ نه وهى گوى بدهنه قازانچ و زيان و ئاكام و سهره نجام! چونكه ئه و جوړه هه لويست وهرگرته سهر كيانه و عاتيفى يانه و پراى ناشه رعى بوونى ته مه ن كورت و بئ ئاكام و بئ بهر هه ميشه^(*)!

به لام له كاتيگ دا كه شه پ بهرى دهركات پي دهگرى و ناچار دهكرى له نيوان خو به دهسته وه دان و دهستكردنه وه و بهرگرى له خوكردندا، ئه وه بيگومان دهستكردنه وه به ههر شيوه يه كه كه دهلوئى ئه و په پى جواميږى و مه ردايه تى يه و ته سليم بوون و دهستنه كردنه و دهش مه گه ر وهك مو له ت (رخصه) و له حاله تى زور ناچارى دا ئه گه ر نا به هيچ جوړيگ دروست نيه و، شيكردنه وه و له يه كه جيا كردنه وهى ئه و حاله ته جوړاو جوړانه ش پيويستى به توږينه وهى تايبه ت دهكات و ليږدها به س مه به ستم ئامازه كړدنيكى گشتى بو.

هه له به ته پيويسته ورياش بين و له به لگه هيانه وه (الاستدلال) مان بۇ كارو هه لويسته كانمان به هوى لاريى و خواريى كارو هه لويسته كانمان وه مل به نايه ت و فرموده و به لگه شه رعى يه كانيش لار نه كه ين و بهر وه لاي ئاره زوو و بهر ژه وه ندى يه كانمان و هريان نه سووړيني!

بۇ ويينه: به سهرهاتى (اصحاب الاخدود)^(٦) كه له سووره تى (البروج) دا هاتو و پيغه مبه ريش ﷺ وه كه له (صحيح مسلم) دا هاتو به سهرهاتى كى له باره وه گيږاوه ته وه كه به به سهرهاتى كوږه كه (قصه الغلام) ناسراوه، ناگونجى بكريته به لگه و پاساوى هه ر جوړه جهنگ و جيهاد كړدنيك، كه هه ر كه په خنه و گله يى و تيښي يه كى شه رعى خسته وړو كه فلان شيوه كار كړدنه هه له يه و به كه لك نايه ت، يه كسه ر بگوترئ: جا ئه و په پى هه ر نه وه نيه كه وهك

^(*) ئه م قسانه ش چوار پيښ مانگ پيش ئه و به لاو گرفتارى يه كراون كه به سهر (انصار) هات

^(٦) (اصحاب الاخدود) نازناوى كافره زورداره كانه نه كه هى مسولمانه كان.

مسولمانانی به سهراتی (اصحاب الأخدود) بکوژیین قهیناکات هرچی
دهی با بی^(*)!

چونکه: بیگومان نهو کومه له رسولمانه بیجگه له قه لاچوکران یان
هه لگه پانه وه، هیچ چاره و به دیلیکی دیکه یان له بهردم دا نه بووه! جا راسته
هرکس و کومه لیکی دیکه ش که وتنه حاله تیکی له و جوړه وه که نهو
مسولمانه چه وساوانه گیروده ی بوونه، دیاره پیویسته هه مان هه لویستی
نهوانیش که بریتیه له: (هه لېژاردنی دین به سهر ژین دا)، بنویږی، چونکه
به دیلی نهو هه لویسته مەردانه و جوامیرانه یه ته سلیم بوونه، که بیگومان
به هیچ پهنگیك - مه گهر به ریزپه ر - شایسته ی ئینسانی رسولمان نیه.

به لام ئایا بو که سانیک و له حاله تیك دا که رسولمانان جگه له حاله تی
ته سلیم بوون به دیلی دیکه یان هه یه و له شهرعیش دا جیی دهیته وه و بگره
به چه ندان به لگه ی به هیژ فەز یان لانی کهم په سه ندیشه! وه له حالیک دا
که سوپاس بو خوا خوشک و برای رسولمان زوړن و میلله ت و کومه لگاش
به گشتی رسولمانه و نه هلی دینه!

به ئی ئایا لهو حاله تانه دا به چ شهرعیك دروسته بابایه کی رسولمان یان
چه ند رسولمانیک واز لهو هه موو به لگانه ی قورئان و سوننه ت و سپره ی
پیغه مبهری خوا ﷺ بینن و به شیوه یه کی هه له به سهراتی (اصحاب
الأخدود) به به لگه به یئنه وه و نهو کومه له رسولمانه بیچاره و گرفتاره خوا
لییان پازی بی بکه نه سهر مه شقی خو یان!

وه ئایا: نه و جوړه بیرکردنه وه یه جگه له پاساوو بیانوو بو هه لویستی
هه له ی خو هیئانه وه و مل به ئایه ت و فەرمایش ت سووراندن به ره و واقعی
لارو ناله بارو ناهه مواری خو چ پیئاسه یه کی دیکه هه لده گری!!؟

(*) کاتی خو ی چه ند جار له (انصار) بیستراوه که نهو قسه به قیرحاله یان کردوه.

به شی سییه م

دهقی وتاره که ی مزگه وتی جیهاد

سهره تای وتاره که

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله رب العالمين، أشهد ان لا اله الا الله وحده لا شريك، وأشهد أن محمدا عبده ورسوله، فصل اللهم وسلم وبارك عليه وعلى آله وصحبه أجمعين، ومن اهتدى بهديهم وسار بسيرتهم يا حسان الى يوم الدين، أما بعد: أضيكم أيها المسلمون وقبلكم نفسي بتقوى الله قال جل شأنه في محكم كتابه: (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا، يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا) (الأحزاب: ٧١)

پیشه کی:

مسولمانه به ریزو خوشه ویسته کان! برایان خوشکان! نه گهر سهرنجیک بدهینه وه زعی رسولمانان له سهرتاسهری عالهمی ئیسلامیی داو ههر له پوژته لاتییبه وه تا پوژتاوایی، به ته ئکید ده بینین که رسولمانان له بارودوخ و ههل ومهرجیکی زور سهخت و دثوارو زور پشوو سوارکه ران، به ئی به راستی قوئاغیکی وهك ئه وهی كه ئیستا رسولمانانی تییدان، له م چاخ و سهردهمه ی ئیمه دا، قوئاغی وا سهخت و نارچهخت پهنگه به سهر رسولمانان دا نه هاتبی و قوئاغی وایان نه برییی، جا من خوا یاربئ له بهر تیشکی قورئان و هله بهر تیشکی وه زعی ئه مپوئی رسولمانان دا باسی تاقیکرانه وه (الابتلاء) تان بۆ ده که م.

سه‌ره تا پيويسته زور باش دنياو مسوگر بين و بزنانين كه تاقيكرانه‌وه‌ي
 ئينسان له‌سه‌ر زه‌وى شتيكه‌ خواي به‌ديهينهر پرياري له‌سه‌ر داوه‌و
 كردويه‌تي به‌ئامانجى ژيانى ئينسان، وه‌ك ده‌فه‌رموي: (الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ
 وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ) (الملك: من الآية ٢) واته: (خوا مردن و ژيانى په‌خساندوون تاكو
 تاقيتان بكاته‌وه) واته هه‌ر ئه‌سله‌ن ئينسان له‌م سه‌ره‌وه‌ي په‌ داندراره‌و بۆ
 تاقيكرده‌وه‌و جه‌رپيئران! جا ئينسان به‌گشتى له‌ژير تاقيكرده‌وه‌ي خواديه‌و
 مسولمانيش به‌تايبه‌تي.

وه من خوا پشتيوان بۆ له‌م وتاره‌م دا به‌كورتى و گوشراوى له (٦) برگه‌دا
 بۆتان باسى تاقيكرده‌وه‌ي خوا بۆ مسولمانان ده‌كه‌م.

له‌برگه‌ي يه‌كه‌م دا پيئاسه‌ي تاقيكرده‌وه‌ ده‌كه‌ين و هه‌ركام له‌وشه‌كاني
 (ابتلاء) و (امتحان) و (افتتان) كه له‌قورئاندا بۆ تاقيكرانه‌وه‌ي مسولمانان
 به‌كارهاتوون چه‌مك و واتيان ده‌خه‌ينه‌پوو، پاشان له‌برگه‌ي دووه‌م دا باس
 له‌بواره‌كاني تاقيكرانه‌وه‌ ده‌كه‌ين و باسى ئه‌وه‌ ده‌كه‌ين له‌چ بواړيك دا ياخود
 ئه‌و ماددانه‌ي كه مسولمانان پيئان تاقي ده‌كرينه‌وه‌ چي و چين، ئه‌مجا له‌برگه‌ي
 سייه‌م دا باسى چه‌تميه‌تي تاقيكرانه‌وه‌ي مسولمانان ده‌كه‌ين
 كه تاقيكرده‌وه‌ي خوا بۆ مسولمانان سوننه‌تيكي گشتگيرو هه‌ميشه‌يي و
 پرياريكي چه‌تمى خواي په‌روه‌ردگارو هه‌يچ كه‌سيك ليني نابوي‌ردري
 له‌مسولمانان، پاشان له‌برگه‌ي چواره‌م دا باسى حيكه‌مته‌ي خواي كاربه‌جي و
 په‌نه‌ان بين بۆ تاقيكرده‌وه‌ي بۆ مسولمانان ده‌كه‌ين، ئنجا له‌برگه‌ي پينجه‌م و
 شه‌شه‌م دا باسى ئه‌وه‌ ده‌كه‌ين كه ئينسان له‌به‌ر چي و چي له‌ئيمتيحان دا
 ده‌كه‌وي، وه‌به‌چي و چيش ده‌رده‌چي؟!

خوشك و برا مسولمانه‌كان! هه‌ركاتيكي كه مسولمانان تووشي سه‌ختى و
 گرفتاري و هه‌ورازيك دي، وه‌ك ئيستاى ئيمه‌ي مسولمانانى كوردستان، وه‌ك
 ئيمه‌ي ئيسلامي له‌كوردستان دا كه‌بيگومان وه‌ك بابايه‌كي پي‌بواړي ماندووي

به بهر هه وراره و هین، وه به پاستی له ژیر تاقیکردنه وه یه کی سهخت داین، ههروه ها مسوولمانانی دونیا هه موویان هه روان، مسوولمانان له شیشان، له کۆسوقۆ، له بۆسنه وه رسک^٧، له کشمیر، له فلیپین، له ولاتانی عهره بی به تایه بتی له فه له ستین دا، به لئ مسوولمانان به گشتی له ژیر ته جره به یه کی سهخت دان، جیی خۆیه تی له بهر تیشکی قورئان داو له ژیر تیشکی فه رمایشته کانی پیغه مبهردا ﷺ له وه زعی خویمان پامینین، وه بزانی نه وه تاقیکرانه وه جه پینرانه که ئیمه ی که وتووینه نیو تیییدا چۆنین؟ وه به چی له وه تاقیکرانه وه یه دهر ده چین؟ وه ئایا ئه م وه زعی که ئیستا تیییداین ئه گهر بیته وه بهر تیشکی قورئان و سوننهت دا ته ماشای بکهین، ئایا تا ئیستا چۆنمان هیناوه، به ره و دوپاندن و که وتن ده چین یا خود به ره و سهر که وتن و دهر چوون؟!

١- مانای تاقیکردنه وه (الابتلاء، الافتتان، الامتحان) :

له قورئانیدا که فه رمایشتی بی هه له و په له ی خواجه، خوی زاناو توانا چه ند وشه یه کی به کار هیناون بۆ ته عبیر کردن له تاقیکردنه وه ی ئینسان که له کوردی دا ئیمه پیی ده لئین: تاقیکردنه وه جه پاندن.

ایه که میان وشه ی (ابتلاء) ه، وه خوی بهرز ده فه رموی: (الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ) (المالك: من الآية ٧) واته: خوا ئه و زاته یه که مه رگ و ژیا نی په خساندوون بۆ ئه وه ی تاقیتان بکاته وه.

یان وه که ده فه رموی: (وَإِذْ ابْتَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ رَبُّهُ) (البقرة: من الآية ١٢٤) واته: کاتی که په ره و ردگاری ئیبراهیم ئیبراهیمی تاقیکردنه وه.

یان وه که ده فه رموی: (وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ) (البقرة: من الآية ١٥٥) واته: به شتی که له ترسو و برسیه تی و

^٧ ئه و کاته کیشه و گرفتگی هیچ کام له مسوولمانه بۆسنه بی یه کان و کۆسوقۆ بی یه کان چاره سه ر نه کرابوو.

له دهستچوونی مال و سامان و خوښه ویستان و بهرهم و میوه جات، تاقیتان دهکهینه وه.

یان وهک دهفرموی: (تُبْلَوُ فِي أَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ) (آل عمران: من الآية ۱۸۶)، واته: وه بیگومان له مال و سامانتان و نهفسی خوښتان دا تاقیتان دهکهینه وه.

جا وشه ی (ابتلاء) وهک شاره زایانی زمان دهلین واته: تاقیکردنه وه (الأختبار)، (راغب الاصفهانی)^(۸) دهلی: تاقیکردنه وهی خوای تاک بۆ عهده کانی دوو واتای هه، واتایهکی بۆ خوای پهروهردگار ناشی که بریتیه له وهی که کهسیک تاقی بکهیه وه که پیی ناشنا نی و نایناسی، تاکو بزانی چونه؟

ئه وه یان بۆ خوای زانا ناشی، چونکه خوای په نهان بین بۆ خوای لهئه زه له وه خه لکه که ده ناسی و بهه موو شتیکی دیکهش زانیه، واتای دووهمیشیان ئه وهیه که کهسیک تاقی بکهیه وه له حالیک دا که زورچاک شاره زای هه ی و ده ناسی بۆئه وهی لایه نه چاکه کهی ده رکه وی و له لایه نه خراپه کهی جیا بیته وه، واته: له سه ره ئه رزی واقع دا ده رکه وی و ئاشکرا بی، وهک خوای زانا و شاره زان ده فرموی: (وَلِيَتْلِيَ اللَّهُ مَا فِي صُدُورِكُمْ وَلِيَمْحُصَ مَا فِي قُلُوبِكُمْ) (آل عمران: من الآية ۱۵۴) واته: (خوا تاقی کردنه وه بۆئه وهی هه رچی که له سیننه تان دایه و خوا پیی ئاگاداره بیته ده ری، وه ئه وهی که له دلتان دایه خوا بیپالئوی)، واته تاقیکردنه وهی خوا بۆ ئیوه بۆ ئه وه نیه که بتانناسی! خوای پهروهردگار ئاوا له بیژینگتان ده دات و ده تان پالئوی تاکو پاک و پیستان له یهک جیا بیته وه و (کا) و (دان) تان بکه ویته گوڤی.

ب- وشه ی (فتنة) ش زانیانی^(۹) زمان له باره یه وه دهلین: ئه سلی وشه ی (فتنة) بریتیه له قال کردنه وهی زیڕنگه ر (صانع) بۆ زیڕه کهی تاکو ده ریکه ویته، ئه گه ر کانزاو مه عده نیکی دیکه ی غه ربی له گه ل تیکه ل بوو بیته لی جیا

^(۸) پروانه: (تفسیر مفردات الفاظ القرآن) ص ۱۴۹، سمیع عاطف الزین.

^(۹) پروانه: (تفسیر مفردات الفاظ القرآن الکریم) ص ۶۴۸.

بیته وه، هه ربویه ش کورده واریسی خوومان ده لئین: (زیږی سوور یان زیږی پاک له ئاگر ناترسئ) چونکه زیږی ساغو بئ خلتنه سه د سال بیسووتیئی کهم ناکات، چونکه زیږی نه سله، به لئ جا وشه ی (فتنة) واته قالکردنه وه ی زیږ، دوا یی خوازاوه ته وه بو هه ر جوړه تاقیکردنه وه یه که نه که تنه ا تاقیکردنه وه ی جهرپاندنی زیږ، به لکو بو هه ر تاقیکردنه وه یه که چ په یوه ندی به ماهیه تی کانزا (معدن) یه که وه هه بی، چ جه وهه ری ئینسانیک! وه ک خوا ی په روه ر دگار ده فهرمو ی: (أَحْسِبَ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا آمَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ) (العنکبوت: ۲)، واته: ئایا خه ک پییان وایه هه ر به وه ند ه که ده لئین ئیمانمان هیئا وه وازیان لی ده هیئرئ و تاقی ناکرینه وه؟!

واته ناخرینه سه ر ئاگری ته جزه به و جهرپاندن تا کو ده رکه وئ کانزایه که یان چه ند ه ی زیږه و چه ند ه شی خلتیه! وه ئایا ده عوا ی مسو لمانه تی یه که یان چه ند ه ی ئیمان ه و چه ند ه شی نیفاقه! وه ک خوا ی زانا فهرمو یه تی: (وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكَاذِبِينَ) (العنکبوت: ۳) بیگو مان ئه وان ه ی پی ش ئه وان مان تاقی کردنه وه، تا کو خوا له ئه نجامی ئه وه دا ئه وان ه ی که راست ده که ن و دروژنانیش بزانی و بناسئ.

ئه وان ه ی که راست ده که ن له ئیمان و مسو لمانه تی یان دا ئاشکرا بن و دیار بن، وه ئه وان ی دیکه ش هه ر دیار بن، که بیگو مان خوا ده یانناسئ، به لام با له مه که ک بدریئن و بو خوشیان و بو خه لکیش ده رکه ون.

ج- وشه ی (امتحان) یش که پی م وایه تنه ا دوو جار له قورئان دا هاتوه، جاریک بو پیاوان هاتوه جاریکیش بو ئافره تان، جار ی یه که میان له سووږه تی (الحجرات) دا بو پیاوان هاتوه له باره ی ئه وان ه وه یه وه ک خوا ی به رزو مه زن ده فهرمو ی: (أُولَئِكَ الَّذِينَ امْتَحَنَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ لِلتَّقْوَى) (الحجرات: من الآية ۳) واته: ئه وان ه ی (ی که له خزمه ت پیغه مبه ردا ﷺ) ده نگ ی خو یان نزم ده که نه وه و کپ ده که ن، (واته ده نگ به رز نا که نه وه له کاتیک دا که قسه ی له گه ل دا ده که ن وه ک ئه ده ب و

پښ(۱۰) ئا ئهوانه خوا دلى تاقي كردونه وه له بيژينگي داوه ئه مجار ته قواي خستوته نيو.

جاري دووه مى هاتنى وشه ي (امتحان) به ماناي تايكردنه وه ئه وه يه كه خواي به رزو بى ويته له سووپه تي (الممتحنة) دا دهرموي: (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا جَاءَكُمْ الْمُؤْمِنَاتُ مُهَاجِرَاتٍ فَأَمْتَحِنُوهُنَّ اللَّهُ أَعْلَمُ بِإِيمَانِهِنَّ) (الممتحنة: من الآية ۱).
واته: ئه ي ئهوانه ي كه ئيماننان هيناوه كاتيك كه ئا فره تاني ئيماندار كوچيان كرد بۆ لاتان (له مهككه وه بۆ مهدينه) ئيمتحيانيان بكن خو ئيمانكه يان ده زاني به لام ئيوه نازانن پيوسته تاقبيان بكنه وه.

كه واته هم وشه ي (ابتلاء) و هم وشه ي (امتحان) (۱۱) و هم وشه ي (افتتان) يش واته تايكردنه وه و جه پاندن و درخستنى ماهيه ت و جه وه رى ئه و تايكراوه يه كه خراوه ته ژير جه پاندنه وه.

۲- بواره كانس تيدا تايكراوه:

ئه مجار بابزانين داخو ئه و بواره نه ي كه مسولمانيان تيدا تاقي دهكرينه وه، ئه و ماددانه چين و ئيمه به چي و چي تاقي دهكرينه وه؟! خواي بى هاوتا دهرموي: (وَلْيَبْلُوكُمْ بَشْيٍ مِّنَ الْخُرْفِ وَالْجُرْعِ وَتَقْصِ مِنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ) (البقرة: من الآية ۱۵۵)، واته: به ته ئكيد تاقيتان دهكينه وه، به شتيك له ترس و برسيه تي و فه وتاني مال و سامان و له دهست دانى نه فس - ي خوشه ويست - ان و له كيس چوونى به رو بوومه كان.

سه رها ترستان ديتنه سهر، پيټ ده لين: ئه گهر له پي كارو چالاكي ئيسلامي دا به رده وام بى هه لت ده واسين و دهرت ده كين و ئاوا و ئاوات پي

(۱۰) ئه وه ي ئيوان دوو كهوانه كه م بۆ پوونكرده وه ي مه به ست زياد كردوه.

(۱۱) ماناي ئه ميش وه (راغب الاصفهاني) گوتويه تي هه مان ماناي (ابتلاء) ي هيه، به روانه سه رچاره ي پيشوو، ص ۸۰۴، ۸۰۵.

دەكەين، ئابلۇقەت دەدەين، بژيوت نادەينى، دەتگريىن و دەتكوژين!! ترست دەدەنى، بەلام خو مەرج نيه هەپرەشەكان هەموويان بېنەدى و بۇيان سەربگرن!
 ئنجا (والجوع) بەبرسيەتى، ئابلۇقەى ئابوورى (الحصار الاقتصادي) خستنه سەر، كەهەر لەسەردەمى پيغەمبەرەوھ ﷺ سەرى هەلداو، كە لەگەل هاو لە بەرپزەكانى لەشيوەكانى (ابوطالب) دا ئابلۇقەيان خرا بوو سەر، ئەو عادەتيكى لەميژينهى ئەهلى كوفره لەبەرانبەر ئەهلى هەق دا، ئابلۇقەى بژيو خستنه سەر، وەك چۆن كاتى خوئى كەسوپايى يەزید دەورى ئيمام حسين خوا لىي پازى بئ و جەماعەتەكەى گرت و ئابلۇقەيان خستنه سەر و پى ئاويان لى بزين و ويستيان بەتينوو و برسى كردنيان چۆكيان پى دادەن و تەسليم بن!

تينووكردن و برسى كردن يەكيكە لەو ئامرازانەى كە ئەهلى كوفر بەكارى دىنن بۆ چۆك پيادادانى ئەهلى ئيمان.

ئنجا (ونقص من الأموال) وە لە دەست دانى مال و سامان، ئەگەر بتهوى بەراستى دەبى دەستبەردارى مال و سامانت بى، بازرگانى يەكت هەيه، يان دەبى تەنازول بكەى بۆ ئەهلى كوفرو بۆ دۆژمن و طەرەفى بەرانبەر، يان دەبى دەستبەردارى بى و ئەو كەسابەتەت بۆ ناكري و ناچارى لايەكيان بۆ لايەكيان واز لى بىنى.

ئنجا (والأنفس) لە دەستدانى خوشەويست و ئازيزان، ئنجا (والثمرات) لە دەستدانى كشت و كال و بەروبووم.

كەواتە ئيمە بەهەموو ئەوانە تاقي دەكرينەو، وەك خواي پاك و تارك (تبارك و تعالى) هەر لەوبارەو دەفەرموى:

(تَبْلُؤٌ فِي أَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ) (آل عمران: من الآية ١٨٦).

واته: تاقی ده‌کړینه وه له مال و سامانتان و له خوشستان دا، هم مال و سامانتان ده‌کړه و ټټه مه ترسی، هم خوشستان ده‌کړه ونه بهر مه ترسی.

ئجنا خوای په‌رو دگار د پاره‌ی (ابراهیم / علیه الصلاة والسلام) ده‌فرموئ: (وَإِذْ ابْتَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ رَبُّهُ بِكَلِمَاتٍ) (البقرة: من الآية ۱۲۴) واته: کاتیک په‌رو دگاری ئی‌پراهیم، ئی‌پراهیمی تاقی کړده وه به‌چند فەرمانیک و به‌چند وشه‌یه که ئه‌مرو فەرمانی خوا بوون، فەرموئ: ده‌بی جی به‌جی یان بکه‌ی (فأتمهن) ئه‌ویش زور به‌پیک و پیک و بی دواخستن و سستی نواندن هم‌مو‌یانی ته‌واو کړدن و له‌تاقی‌کړدنه وه‌کانی خوا دەرچوو، فەرمانه‌کانی خوای سهرجه‌م جی به‌جی کړدن، خوای په‌رو دگار پیی فەرموو: ئه‌ی ئی‌پراهیم له‌عیراق‌وه – واته له‌ناوچه‌کانی لای (بابل) یان له‌کورستان‌وه سه‌فرو کوچ بکه بو شام، فەرموئ: به‌ئی، ئجنا له‌شام‌وه بو میصر، دیسان فەرموئ به‌ئی، ئجنا له‌وی‌وه کوچ بکه بو حیجان، دیسان فەرموئ: به‌ئی، وه خوا پیی فەرموو: ئه‌و خیزانه‌ت له‌گه‌ل یه که تاقه جگه‌رگوشه‌که‌ت (اسماعیل) به‌جی به‌ئی، دیسان فەرموئ: به‌ئی، پاشان که‌کوپه‌که گه‌وره بوو پیی فەرموو: ده‌بی سهری پری فەرموئ: به‌ئی!! پاشان له‌سهر خواو دینی خوات خستیانه نیو ئاگری سووره‌وه، دیسان هه‌ر فەرموئ: له‌پی‌ناوی خوا دا بو نیو ئاگری سووریش بی به‌ئی، هم‌مو‌ی هه‌ر به‌ئی بوو.

فەرمانه‌کانی خوای تی‌کړا جی به‌جی کړدن، ئه‌وجار خوای کار به‌جی پیی فەرموو: (قَالَ إِنِّي جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ إِمَامًا) (البقرة: من الآية ۱۲۴) واته: من ده‌مه‌وی بتکه‌م به‌پیش‌ه‌وای خه‌لکی!

به‌ئی مسولمانینه! که‌سیک بیه‌وی ئی‌ما مه‌تی و پیش‌ه‌وایه‌تی بو خه‌لک بکات ده‌بی سهر به‌رزانه و پوو سوورانه له‌تاقی‌کړدنه وه‌کانی خوا دەرچی و ده‌بی مل که‌چ بی بو جی به‌جی کړدن فەرمانه‌کانی خوا، جا با به‌هه‌ر نرخیک بو‌ی ته‌واو ده‌بن بښ، گرنګ ئه‌ویه فەرمانه‌کانی خوا (تبارک و تعالی) جی به‌جی بکړن! نه‌ک

له گهل پخه يه كيان لى كرد، بلئ: تۆبه!! وهك ده لئىن: جاريك كابرايهك له غه زاي
 دژى پووس له جهنگى جيهانى يه كه م دا له جه بهه ي (سه قن) ته ياره ديئت و وا
 دياره تا ئه و كاته ته ياره ي نه بينيوه، ئيدى دواى ئه وهى هه نديك توپى
 له ده ورو بهر ده كه ون، ده ست به ره ئاسمان بهرز ده كاته وهو ده پارپتته وه ده لئى:
 خوايه ئه مجاره شه هيدم مه فرموو تۆبه جاريكى ديكه باسى غه زا بكه م!!
 مسولمان نابئ وابئ، ئه دى تو بؤ ئه وه نه چووى كه شه هيد بى، كاتيك
 كه شه هاده ت ديته بهر ده رگات چو ن ده بى تر بئى لئى بكئى و لئى په شيمان
 بيه وه!!

جايويه خواى كار به جئ ئه و ماده و بو ارانه ي ناو ناوه: (ابتلاء، امتحان،
 فتنه) چونكه به و ماددانه و پاش كه و تنه نيو ئه و بو ارو مه يدانانه، له وه وه خوت
 بؤ ده ر ده كه وئ، وه له وه وه خه لكيشت بؤ ده ر ده كه وئ، واته هه م خوت ده ناسى
 داخو بايى چه ندى هه م خه لكيش، ئه گه ر نا رهنگه پيش تا قيك رانه وه ت و
 خو ناسينت و له خو حالى بوونت خوت به پيا وئكى پر به كراسى حساب بكه ي،
 به شي پرى نه پ خوت حساب بكه ي، به لام كه ده كه ويه تا قيك رانه وه ته ماشا
 ده كه ي پئوى ته واو يش ده ر نا چى! خوا په نامان بدات.

كه واته ماده و بو اره كانى تا قيك رانه وه له هه موو شتت ك دان، له خوت و
 له ده ورو بهر ت دا بويه پئويسته له هه موو پووئكه وه له خوت و ريبابى و هه ميشه
 ئا ماده بى.

٣- تا قيك ر دنه وهى خوا بؤ به نده كانس ياسايه كس خه تمى خوا به :
 ئنجا پئويسته بزاني ن كه تا قيك رانه وهى مسولمانان ياسايه ك و قاعيد هيه ك و
 سوننه تيكي خوايى يه - جل جلاله - هيج كه س نابو يري به ده قى قورئان

خوای مه‌زن ده‌فرموی: (۱۲) اَلَمْ أَحْسِبَ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا آمَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ، وَلَقَدْ فَتَّنا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكَاذِبِينَ (العنکبوت: ۲-۳) واته ئایا خه‌ک پنیان وایه هه‌ر به‌وه‌نده که‌ده‌ئین ئیمانمان هیئا وازیان لی‌ده‌هینری به‌بی ئه‌وه‌ی تا‌قی بکریته‌وه دا‌خۆ پاست ده‌که‌ن یان درۆ ده‌که‌ن به‌ته‌ئکیدو به‌پاستی هه‌رکه‌سیک له‌وه‌و پی‌ش گو‌تبی‌تی: ئیمانم هیئا‌وه تا‌قیمان کردونه‌وه، به‌ته‌ئکید خوای په‌روه‌ر‌دگار پی‌ش تا‌قی‌کردنه‌وه‌و دوا‌ی تا‌قی‌کردنه‌وه ده‌زانی ک‌ی پاست ده‌کات و ک‌یش درۆ‌نه.

وه‌هه‌ر له‌سو‌وره‌تی (العنکبوت) دا ده‌فرموی: (وَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْمُنَافِقِينَ) (العنکبوت: ۱۱)

واته: وه به‌ته‌ئکید خوا ئه‌وانه‌ی که‌پروایان هیئا‌وه ده‌یان ناس‌ی وه‌ده‌غه‌ل‌و دو‌پ‌روه‌کانیش ده‌ناس‌ی، به‌لام ده‌یه‌وی له‌م‌یدان دا‌و به‌کرده‌وه‌و حا‌لی خو‌یان بۆ خو‌یان و بۆ خه‌ک ده‌رکه‌ون، بو‌ئ‌وه‌ی به‌ده‌عو‌و لاف لی‌دانی پ‌و‌وتی بی به‌ل‌گه‌ خه‌ک چه‌وا‌شه‌ نه‌بی و هه‌له‌خه‌له‌تی، به‌(دو‌ور کو‌ژیکی نزیک خه‌سار)، به‌ (پ‌واله‌ت جو‌انیکی نی‌وه‌پ‌ۆک و‌یران) هه‌له‌خه‌له‌تی چون‌که‌ دوا‌یی زه‌ره‌ر به‌دینی خوا ده‌کات.

۴-حیکمه‌ت و فه‌لسه‌فه‌ی تا‌قی‌کرانه‌وه:

ئ‌نجا باب‌زانی دا‌خۆ فه‌لسه‌فه‌و حیکمه‌تی تا‌قی‌کرانه‌وه چی‌یه؟! ئایا بۆ‌چی خوای په‌روه‌ر‌دگار مس‌و‌لمانان تا‌قی‌ده‌کاته‌وه؟! مادام ده‌یان ناس‌ی و زۆر چاک شاره‌زیانه‌و، له‌خو‌یان چاک‌تر ده‌یان‌ناس‌ی بۆ‌چی تا‌قییان ده‌کاته‌وه؟! ئه‌گه‌ر ته‌ماشای ئایه‌ته‌ پ‌ی‌روه‌کان بکه‌ین وه‌لام‌ی ئه‌و پ‌رسیاره‌مان زۆر چاک بۆ ده‌رده‌که‌وی و بۆمان پ‌و‌ون ده‌بیته‌وه، خوای بی‌ وینه‌ ده‌فرموی: (فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ

(۱۲) ئه‌و (هه‌مزه‌)یه‌ی سه‌ر (احسب) زانیانی زمانی عه‌ره‌بی ده‌ئین: هه‌مزهی پ‌رسیار‌کردن ن‌کو‌لی‌یه‌ (الاستفهام الانکاری)یه‌.

(۱۳) (قد) بۆ (ته‌حقیق)ه‌ (ل) لام‌که‌ش بۆ (تا‌کید)ه‌.

الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَعَلَّخُنَّ الْكَافِرِينَ (العنکبوت: من الآية ٣) واته: به ته ئکید خوا ده زانی و نه وانه
دهناسی که راست ده کهن و نه وانه ش ده ناسی که دروزن.

به لام خو خه لک نازانی کی راست ده کات و کی درو ده کات، کی به راستی
به واداره و کیش دوو پوه، به لام دواي (إبتلاء) ده رده کهن، وه که له سوورپه تی
(ال عمران) دا ده فهرموي: (مَا كَانَ اللَّهُ لِيُتْرِكَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى مَا أَنتُمْ عَلَيْهِ حَتَّى يَمِيزَ
الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ) (آل عمران: ١٧٩).

واته: خوا له ئیمانداران ناگه پي به، حاله، که نه وه له سه رنی (به لکو تاقیتان
ده کاته وه) تا کو پیس له پاک جیا ده بیته وه.

خوای بی وینه بویه نه وهی فهرمووه چونکه سوپای ئیسلام پیس جهنگ
تیکل و پیکل بوون، دوو پویان تیدا هه بوو، ئیمان لاو زیان تیدا هه بوو،
ئیمان دامه زراویشیان تیدا هه بوو، به لام له گهرمه ی جهنگه که دا ده رکه وتن و
هه رکه سه (محل الاعراب) ی خو ی وهرگرت و هه رکه سه ده رکه وت که بایي
چه نده؟ به لی جا نه وهی که خوای کار به جی لیره دا فهرموویته تی: (به ته ئکید خوا
له ئیمانداران ناگه پي به وشیوه یی که له سه رنی هه تا کو پاک و پیسیان لی که جیا
نه بیته وه) ئا نه مه یاساو سوننه تی کی هه می شه یی و نه گورو چه سپاری خوا یه
که ده بی له گهرمه ی تاقیکرانه وه کان دا مسولمانان له که وو بیژینگ بدرین و ده بی
پاک و پیسی مسولمانان لی که جیا بیته وه، تا کو پاکه کان شتی که به شتی که بکه ن بو
ئیسلاو، پیسه کان حیساباتیان لی تی که نه دن، گنده ل و پوچه له کان ریزه کانیان
شلوق و نه رنوک نه کهن، ئیشه که یان لی پوچه ل و بی نه جام نه کهن!!

ئایا مسولمانان له جهنگی ئو خوددا له بهرچی و چون تی که شکان خو به قیاده ی
پیغه مبه ری خوا بوو - ﷺ - وه هه ر کام نه (نه بو به کړو عومرو عوسمان و علی)
یشیان له نیودا بوون، نه دی بوچی شکان؟ خوای دادگر هه والی پی داوین و
وه لامی نه و پرسیاره ی به پوونی داوینه وه وه که له سوورپه تی (ال عمران) دا
فهرموویته تی: (وَلَقَدْ صَدَقَكُمُ اللَّهُ وَعْدَهُ إِذْ تَحُسُّوهُم بِآيَاتِهِ) (آل عمران: من الآية ١٥٢).

واته: وه بيگومان خوا به ليئى خوئى بو ئيوه راست هئيايهدى
(كه فرموده بوى سهرتان دهخه و مهلائيكه دهنيرم بو پشتگيريتان) به لي جا
فرمودى: (اذا تحسونهم) واته: ئه و كاته بيئنه وه يادتان كه له سهره تاي جهنگه وه
كافرهكانتان له ههست دهخست (دهتان كوشتن) ^(١٤).

(حَتَّى إِذَا فُشِلْتُمْ وَتَنَازَعْتُمْ فِي الْأَمْرِ وَعَصَيْتُمْ مِنْ بَعْدِ مَا أَرَاكُمْ مَا تُحِبُّونَ) (آل عمران: من
الاية ١٥٢)، واته: يارمه تى و سهرخستنى خوا و گفتم به ليئنه كه ي بۆتان بهردهوام
بوو، تاكو خۆتان فهشهلان هئيا و ناكۆكى كهوته نيوانتان لهكاروبارداد
سهرپيچى تان كرد، دواى ئه وهى ئه و شتهى كه زۆر ههزى لى دهكهن (كه
دهستكهوته) پيشانى دان.

كه واته به وه شكستهكان دهستى پيكرى له و كاته وه سهرى هه لدا، كه بى
فرمانيتان كردو سهرپيچى تان له فرمانى پيغه مبهرى خوا ﷺ كرد، جا
له ئه نجامى ئه و سهرپيچى يه دا، ترستان هاته نيو دل، ترسه كهش بوو به وهى
ناكوئى نيو خۆتان، ناكۆكى يه كهش به وهى سهرپيچى له فرمانى پيغه مبهره وه
بوو ﷺ، سهرپيچى يه كهش به وهى خوشويستنى دونيا وه بوو، كاتيك
كه جهنگا وه رهكانى سهر شاخۆلكه ي (جبل الرماة) بو كۆكرده وهى دهستكهوت
(غنيمة) دابه زين و فرمانه كه ي پيغه مبهريان (عليه الصلاة والسلام) شكاند،
فرمان شكاندن و سهرپيچى يه كهش ئه وه بوو كه ئه و شوينه ي پيغه مبهرى خوا
ﷺ بوى ديارى كرد بوون كه شاخۆلكه يه كه له دامين چياى سهركهشى ئو خود
پيى دهگوتى: (چياى تيرها و يرژهكان/ جبل الرماة) ئه و ته پۆلكه يان چۆل كردو
ههنديك له جهنگا وه ره موشريكهكان ^(١٥) كه ئه مه يان زانى پشتيان لى برينه وه و

^(١٤) (راغب الاصفهاني) له و باره وه گوتويه تى: (حَسَسْتُ: يانى: (اصْبَتْ حَاسَةً) نحو (كَبِدْتُه
وفادته) ولما كان ذلك قد يتولد منه القتل عبر به عن القتل فقليل: حَسَسْتُه اي قتلته قال تعالى:

(اذا تحسونهم ياذنوا) ال عمران ١٥٢-، بپروانه: (مفردات الفاظ القرآن) ص ٢٢٢.

^(١٥) به فرمانده پيى (خالد بن الوليد) و (عكرمة بن أبي جهل) كه ئه رساكه موسلمان نه بوو بوون، خوا
ليان پازى بن.

چوونه سەر شاخۆلکه که که تهنه چهند که سیک له هاوه لانی لی مابوونه وه و پاش شهید کرانیان، سوپای ئیسلام پشتی لی گیراو له پیشه وهش را کاتی که سوپای کوفر زانی مسولمانان پشتیان لی گیراو دژه هیرشیان کرد، ئیدی سهرنجام مسولمانان شه ره که یان دۆراند، بۆچی؟! چونکه بی فرمانی یهغه مهریان ﷺ کرد .

پیویسته لهو پاستی یه ش بئ ناگا نه بین که تاقیکرانه وهی خوا - تبارک
وتعالی - بؤ ها وه له بهرینو دلسۆزه کانی پیغه مبهر خوا لییان پازی بیّت بهو
به لاو نارچه حتی یه ی که له جهنگی (احد) دا یان له هه ره حاله تیکی دیکه دا
که به سهریان ها توه، ئه وه ناگه یه نن که خوای به خشه رو دادگهر رقی لهو
به ریزانه بوو بیّت و خوشی نهو یستن بۆیه ئه وهی به سهریان هینایی!

به لکو به پیچہ وانه وه مسولمانان تائیمان و دینه که یان مه حکه مترو تیرو ته و اتر بیت تاقیکرانه وه که شیان قورسترو سهخت تر ده بیت، بو وینه با سه رنجی ئه م فرمایشته بدهین له و باره وه: (عن مصعب بن سعد عن ایه قال: قلت يا رسول الله! أي الناس أشد بلاء؟ قال: الانبياء، ثم الأمثل فالأمثل، فيبتلى الرجل على قدر دينه..). رواه الترمذی.

وهك ده‌بينين پيغه‌مبهرى خوا ﷺ پاى ده‌گيه‌نى كه پيژو ئه‌ندازى سه‌ختيى و قورسيى تاقىكرانه‌وى مسولمانان به‌گويزى پيژو چوئيه‌تى دينداريى و ئيمان‌كه‌يانه، هه‌ر بويه‌ش تاقىكرانه‌وى پيغه‌مبهران (عليهم الصلاة والسلام) له‌ه‌ى هه‌موو كه‌س توندترو سه‌خت تره، چونكه بيگومان ئيمان و دينداريى به‌كه‌شيان له‌ه‌ى هه‌موو كه‌س چاكتر و به‌تترى كام‌تره.

ئىنجا دواي ئەوانىش پلە پلە پى-بەپى ھەتا ئيمان مەحكەمتر بىۋ
دېندارىي و مسولمانەتى باشتەر دەبيت، تاقىكرانەوھى خاوەنەكەيشى قورسترە،
ئايا قوتابى ھەتا زيرەكتربىۋ لەپلەھى خوڭندن دا بالاتر بيٲ
تاقىكرانەوھەكەيشى قورستر ناي؟!

ديسان خواي كاربه جي و ميهربان لهباري حيكه تي تايكرانه وي
مسولمانانه ده فهرموي: (أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تُدْخِلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَأْتِكُمْ مَثَلُ الَّذِينَ خَلَوْا
مِنْ قَبْلِكُمْ مَسْتَهْمُ الْبَأْسَاءِ وَالضَّرَاءِ وَزُلْزَلُوا حَتَّى يَقُولَ الرَّسُولُ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ مَتَى
نُصْرُ اللَّهِ إِلَّا إِنَّ نَصْرَ اللَّهِ قَرِيبٌ) (البقرة: ۲۱۴).

واته: ئايا پيتان وايه (خوا) - جل جلاله - به پرسياري په خنه گرانه -
الاستفهام الانكاري - يه وه ده فهرموي: ئايا خه يالتان وايه بچنه نيو
به هه شت!، نه وه بيگومان به هله دا چوونه و خه يال پلاوتان كړوه!
(وَلَمَّا يَأْتِكُمْ مَثَلُ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ) (البقرة: من الآية ۲۱۴)

مادام جاري تووشى نه و نارېحتي و گرفتاري يانه نه بوونه كه مسولماناني
پيش ئيوه تووشى بوون، جا ئايا تووشى چي بوون؟! (مستهم البأساء
والضراء) هه زاري و نه داري و نه خوشي و نازار و هك پوشاكي به دهن چه سپ
پيانه وه نووسا و بهر وكي گرتن و نارېحت و شپري كړن^(۱۶).

(وزلزلوا) وه راشه قيئران، وهك چوون بيژينگه ده غليك به توندي
پاده ته كيئري بونه وي كه هه رچي سهر كوئزر (سهر كوته ل) و شتي نامويه و
په گه لي كه وتوه جيا بيته وه و ده غله كه پاك بيته وه.

نه و مسولمانانه ي پيش ئيوه ش به شيويه كه پاته كيئران و له بيژينگ دران
كه نه و راشه قيئران، نه و برسي بوون و نه خوش بوون و گرفتار بوونه، هينده
تووند و قايم و به هيز بوو كه له ژيړ تين و تاو و گوشاردا هاوريان كړد: (حتى
يقول الرسول والذين آمنوا معه متى نصر الله؟! به لي نه و مسولمانانه
به نه اندازه كه ته نكاو و سه غلت بوون و نارېحت بوون هتا پيغه مبه ره كه يان
(عليهم الصلاة والسلام) و نه وانه ش كه له خزمه تي دا بوون هاوريان برده بهر
خوای به به زه ي و لي پاران وه و گوتيان: يارمه تي خوا ده بي كه ي بي؟ دياره

^(۱۶) كه واته هم له مال و سامان و هم له جهسته و گياناندا تايكرانه وه، وهك له شويينيكي
ديكه فهرمويه تي: (لَتَبْلُوَنَّ فِي أَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ) (آل عمران: من الآية ۱۸۶).

نائوميڊ نه بوو بون له پرمه څو، به لږم چونکه تاقيرانه وه که يان زور
 قورس بوو، وه زوري خياندو کاتي د ورو ليکرانه وه که يان نه ده زاني!

وه جاري واش هيه خوي کار به جي يارمه تي کومه ليک له دوسته کاني خوي
 ناداتو له دنيا دا سهر يان ناخات بوئه وه ي بو خه لکي دیکه بڼه سهر مه شق،
 چونکه هم دنيا يه جي تاقير د نه وه يه و جي نه جام و بهر هم و هر گرتنه وه
 نيه، بو نمونه: نه وانه ي که (اصحاب الاخدود)^(۱۷) شهيد يان کردن، واته
 خاوه ني خنډر که کان، چونکه وشه ي (اصحاب الاخدود) ناوه بو کافر که کان،
 که مسولمانان پړوا يان به کوپه چکوله که هينا وه که له فخر موده ي پيغه مبردا ﷺ
 هاتوه (مسلم) گپړاويه ته وه له (صهيب) وه خوا لي پازي بي.

جا خوي پره وردگار به سهرهاتي نه وانه مان بو ده گپړي ته وه وه (سيد
 قطب) پرمه تي خوي لي بي له و باره وه له ته فسيري سووړه تي (البروج) دا
 گوته ويه تي: (بو نه وه ي نه و مسولمانانه ي که ده ستيان له ه موو پچکان
 ده پريت و ناسوي سر که وتنيش له هيچ لايه که وه به دي ناکه که ده وويان لي
 بکري ته وه و در باز بين، دوو چاري نائوميډي نه بن و نه و مسولمانانه ي
 که سووړه تي (البروج) باسيان ده کات بڼه سهر مه شق بويان)^(۱۸) به لي مهرج
 نيه نيمه له دنيا دا ه موو ده مي سر که و توو بين به سهر دوژمن داو ده و له ت
 دا به زرينين و کيان و قهواره و هيه به تيکمان بو پر خسي که بتوانين به هوي وه
 شريه تي نيسلامي به ته واوي پياده بکين، نه وه مهرج نيه و زور
 له پيغه مبران (عليهم الصلاة والسلام)، هر به بي نازي و به بي که سي و به بي
 ده سته لاتي ماونه ته وه، بگره ه يانه شهيد بووه وه خوي بهر ز
 فخر مويه تي: (وَيَقْتُلُونَ النَّبِيَّ بِغَيْرِ الْحَقِّ) (البقرة: من الاية ۶۱) خوي پره وردگار به

^(۱۷) وشه ي (اخذود) به ماناي (شقوق) ديټ، واته: که ليږو درز له زه وي دا دروست کردن،

که له زماني کوردي دا (خنډرک) ي پښه ديښ.

^(۱۸) بېوا نه: (في ظلال القرآن) ج ۶ ص ۳۸۷۱ تا ۳۸۷۶، ط دار الشروق.

(به نئی ئیسرائیل) ده فهرموی: (پیغه مهران به ناهق ده کوژن) بۆ نمووئه:

(زکریا) و (یحیی) صه لات و سه لامی خویان له سه ربی، وه رهنگه پیغه مهران

دیکه ش هه بووین کوژان، ئاشکرانه که هه مووشیان دوو چاری چهندان جوړه

گرفتاری و نارههتی بوونه.

جا مسوولمانینه ئه لیره حکمهتی تاقیکرانه وه (ایسلام) مان بۆ

ده ده کهوی چونکه هه کامیکمان له گهرمه تاقیکرانه وه گرفتاری دا ده بی

به خوی بلی: خو تو له پیغه مهران خوا (عليهم الصلاة والسلام) زیاتر نی بۆ

وینه: (زکریا و یحیی) که بیگومان خوی بالا ده ست زور به سیانی دهیتوانی

سهریان بخت، یان (عیسی) - عليه الصلاة والسلام - که نه صرانی به کان

به هه له پیان وایه که له سیداره دراوو ئه خاچ (صلیب) هه که به مملی

خویانی دا ده کهن به حبسب ئه وه ره مزو هیما به دارداکران و له سیداره درانی

عیسیا به (عليه الصلاة والسلام) به لام خوی په روهردگار ده فهرموی: (وَمَا قَلْبُوهُ

وَمَا صَلَوةُ) (النساء: من الآية ۱۵۷) واته: نه کوشتیان و نه هه لشیان واسی، به لکو

وینه عیسا برایه سه که سیکی دیکو ئه ویان هه لواسی له حیاتی عیسا -

عليه الصلاة والسلام - ، وه خوی زال و مهزن عیسی کوری مه ریه می به کلاو

روژنه دا بهرز کرده وه سه ربی خست، (عیسا) هه نه وهنده پیگرا که خوا

به ره ئاسمان سه ربی بخت وه خوی به توانا فهرموویته: (بَلْ رَفَعَهُ اللّٰهُ اِلَيْهِ)

(النساء: من الآية ۱۵۸) ، ده جا خو ئیمه له (عیسا) و (زکریا) و (یحیی) زیاتر نین،

که پیغه مهران خواش بوون (عليهم الصلاة والسلام) به لام خوی کار به جی

ئه واته به ریزو پایه به رزانه حکمهتی وای بووه نه وانه نه هه سه رب

دورمانیان دا سه رنه کهون، بگره یان شهید نین یان خوا - تبارک و تعالی -

به ربیان بکاته وه، به لئی ئه لیره دایه که ماهییهت و جه وه ربی ئیمان ده ده کهوی،

چونکه خوی په روهردگار ده فهرموی: (وَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ آمَنَّا بِاللّٰهِ فَاِذَا اُودِيَ فِي

اللّٰهِ جَعَلَ فِتْنَةً النَّاسَ كَقُرْبَانِ اللّٰهِ) (المککوت: من الآية ۱۷) واته: که سانی که هه

که له حاله تی شینه می دا ده لین: ئیمانمان به خوا هیما، به لام کاتی که له پیتاوی

خوادا ئازار دران (بەھەر جۆرە ئازاریك و ناپەھەت کران)، ئەو ئازاردانی خەلکیشی پێ وەك ئازارو سزای خوا وایە!! واتە لەتەنگانەدا خۆی بۆ ناگیریت. نەخێر براو خوشکی موسلمان! خۆت بۆ ئازار درانەكە بگرەو با ئاگرو تین و تاوی گرفتاریی و ناپەھەتی لەپیناوی خوادا پالفتەت بکات، بۆئەوێ تووشی سزای خوا نەبی، لەبەرانبەر گرفتارییەکان دا خۆراگر بە بۆئەوێ لەئیمتیحانی خوا دەربچی.

هەر وەها هەر لەبارەى حیکمەتى بەلاو گرفتارییەکانەو خۆ فەرمووێت: (وَلَوْ يَشَاءُ اللَّهُ لَانتَصَرَ مِنْهُمْ وَلَكِنْ لِيُنْزِلَ بَعْضُكُم بَعْضًا) واتە: خوا ئەگەر ویستبای تۆلەى لەدوژمنەکانتان دەستاندو ئێوێ بەسەریان دا سەر دەخست، بەلام بۆئەوێ هەندیکتان بەهۆی هەندیکتانەو تاقی بکاتەوێ بتان جەپینێ.

بەلێ سزاو جەزەبەدان و تیکشکاندنێ ئێوان بۆ خوا زۆر ئاسانەو هیچی تێ ناچێ! فریشتەیکە دەنیری بآلیکیان لى دەدات و دەپینەو، وەك لەهەندیک شوینەوار (آثار) دا هاتو کە کاتیك خۆی بەرزو مەزن ویستی گەلی (لوط) علیه السلام قەلاچۆ بکات، (جبریل) ی ناردو ئەویش بآلیکی خستە ژێر ئەو ناوچەیکە کە ئەو گەلە پەوشت نزمەى تێدا نیشتەجێ بوون و سەرەتا بەرزى کردنەو بەرەو ئاسمان، هەتا ئەهلی ئاسمان گوییان لەو پەڕى سەگ و بارەى بزن و بۆرەى مانگاکیان بوو، پاشان لەوێو نخوونى! کردنەو!!، بەلێ ئەو بۆ خوا زۆر ئاسانە بەلام دەیهوێ بەیەکتر تاقیتان بکاتەو: (مِنْهُمْ وَلَكِنْ لِيُنْزِلَ بَعْضُكُم بَعْضًا) (محمد: من الآية) جا هەر یەکیك غەلەتێکی کردو خوا - تبارك وتعالی - بەزەوێ دا بەریتە خوارو بیفەوتینێ، ئەدى ئیمانی ئیمانداران چۆن دەربکەوێ!!، ئیمە ئەگەر هەموو ئیشەکان خۆی بالادەست بۆمان بکات، ئەدى بۆ خۆمان چین!، ئایا دەبێ هەر هەلخیزین و بلیین: خواپە فلان کە سمان بۆ لەبەین بەرەو، فلان شوینەشمان بۆ تەخت بکەو ئیمەش لەوێ دابنیشین!!

بیگومان نه‌خیر چونکه ئه‌وه عاده‌تی (به‌نی ئیسرائیل)ه که به‌مووسایان گوت (علیه الصلاة والسلام): (ا فَادْهَبْ اَنْتَ وَرَبُّكَ فَقَاتِلَا اِنَّا هَاهُنَا قَاعِدُوْنَ) (المائدة: من الآية ۲۴) واته: تو له‌گه‌ل په‌روره‌دگارت بچن بجه‌نگن (یانی شه‌ر له‌گه‌ل (عمالقه) بکه‌ن و (بیت المقدس) یان لی بستیننه‌وه)^(۱۹).

ئه‌وه ئیمه‌ش لیږه دانیش‌توین (وه چاوه‌ړین داخو‌که‌ی لی دهنه‌وه، جا هه‌رکات ئیوه لی بوونه‌وه ئیمه‌ش دیین)^(۲۰) به‌لی ئه‌م جوړه هه‌لو‌یسته ئه‌وه عاده‌تی (به‌نی ئیسرائیل)ه، به‌لام هه‌لو‌یست و عاده‌تی هاوه‌لانی به‌ړی‌زی پیغه‌مبه‌ری خوا (رضي الله عنهم) ئه‌وه بوو که (ئهبویه‌کر) و (عومه‌ر) و (سعد بن معان) و (مقداد بن الاسود) و هاوه‌لانی دیکه‌ش خوا لییان رازی بی نواندیان که‌گوتیان: ئه‌ی پیغه‌مبه‌ری خوا پیشمان بکه‌وه (ئه‌گه‌ر ملمان پی له‌دهر یا بنی یه‌کی‌کمان پاشه‌کشه‌ ناکات)^(۲۱) دوا‌ی ئه‌وه‌ی پی‌ش جه‌نگی (بدر الکبری) راوی‌ژی پییان کردو پرس‌ی پی‌کردن و فهرمو‌ی: بیگومان ئیمه‌ نه‌هاتوین جه‌نگ بکه‌ین - له‌گه‌ل قوره‌یش دا به‌سه‌ر کردایه‌تی (ابوجه‌ل) - به‌لکو هاتوین کاروان بگرین - به‌قیاده‌ی (ابو سفیان) - به‌لام ئیستا شه‌رمان به‌تووشه‌وه بووه جا ئایا ره‌ئیتان چی‌یه، بچین یان بگه‌ړینه‌وه؟!

به‌لی پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ئاوا بو‌هر کاریکی گرنه‌گ راوی‌ژی کردوه و هه‌ر نه‌چووه پی‌ش خه‌لک بکه‌وئ نه‌زانئ بو‌کو‌ییان ده‌بات! به‌لکو پی‌ش وه‌خت مه‌شوره‌تی پی‌کردون، تیئ گه‌یان‌دوون، پو‌شنی کردونه‌وه و قه‌ناعه‌تی پی‌ه‌یان، له‌پی‌ش ئه‌وه‌ش دا ته‌زکیه‌ی کردون و په‌روره‌ده‌ی هه‌مه‌لایه‌نه‌ی

^(۱۹) و ^(۲۰) ئه‌وه‌ی ئیوان که‌وانه‌کان خو‌م زیاده‌م کردوه بو‌ زیاتر بوونکرده‌وه‌ی مه‌به‌ست، ئه‌گه‌ر نا له‌ده‌قی ئایه‌ته‌که‌دا نه‌هاتوه.

^(۲۱) (..) فامض یا رسول الله لما اردت فنحن معك، فو الذي بعثك بالحق لو استعرضت بنا البحر فخضته لخضناه معك ما تخلف منا رجل واحد... پروانه: (البدایة والنهایة) ج ۳ ص ۲۶۲-۲۶۳، وه پروانه: (السیرة النبویة الصحیحة) ج ۲ ص ۳۵۹، د. ضیاء العمري. تیبینی: ئه‌و قسه‌یه هی (سعد)ه.

کردوون، ئنجا به گژ دوزمنیدا کردوون، دیاره بۆ خۆیشی له پێشیانوه بووه
(پووحم به قوریانی بی)، وهك (انس بن مالك) خوا لیی پازی بی گوتوو یه تی:
(... وکان أشجع الناس) رواه مسلم.

ههروهها له سه رجهم کتیبه کانی سپردها هاتوه له باره ی ئازایه تی پیغه مبهری
خواوه ﷺ که هاوه لانی به پیزی گوتوو یانه: ^(۲۲) (کاتیك جهنگ گهرم ده بوو
خۆمان له پشت پیغه مبهری خوا ده گرت!).

وه له سپره ی پیغه مبهری خوادا ﷺ هاتوه که له جهنگی _حنین_ داو له کاتی
دهستی پیکردنی دا بی ئه وه ی سوپای ئیسلام پیی بزانئ بۆسه (کمین) یك دانرا
بوو، جا کاتیك کت و پر به سه ری دا که وتن، مسولمانان شان وه پیغه مبهری خوا
ﷺ خۆی ته نها مابۆوه له گه ل ده دوازه ^(۲۳) نه فه ریک داو ده یفه رموو: (انا النبي
لا کذب انا ابن عبدالمطلب) ^(۲۴) واته: من پیغه مبهرم درۆ ناکهم، من کوپی
(عبدالمطلب) م.

ههروهها کتیبه کانی (سیره) ^(۲۵) گێپراویانه ته وه له (صحیح المسلم) یش دا
هاتوه که هه رکام له (عباس بن عبدالمطلب) و (سفیان بن الحارث) هه ردووکیان
زۆر توند لغاوی ئیستره که ی یان گرتبوو که به پرتاو به ره و دوزمن ده چوو،
له کاتیك دا که خه لک شکاوه و هه ل دین!!

به لئ مسولمانینه! ئه مانه حیکمه ت و فه لسه فه ی تاقیکردنه وه ن و دیاره
به بی (إبتلاء) یش ئه و راستی یه ده رناکه ون، چونکه له ده شتی هه موو که س
ئازایه بۆ پۆششت به لām گرنگ ئه وه یه له به ر هه ورازی نه وه ستن، وه ک کورده واری
خۆمان ده لئین: (له بواری دا لاقی ره شو سپی ده رده که ون)، یاخود عه رب
ده لئین: (عند الامتحان يكرم المرء أو يهان) واته: له کاتی تاقیکردنه وه دا

^(۲۲) بیروانه: (السيرة النبوية الصحيحة) ج ۲ ص ۵۰۲.

^(۲۳) بیروانه: (سيرة ابن هشام) ج ۲ ص ۴۴۲.

^(۲۴) رواه مسلم.

^(۲۵) بیروانه: (السيرة النبوية الصحيحة) ج ۲ ص ۵۰۱.

نښان يان پړزی لى دهگړى يان پړسوا دهگړى، يانى يان قهدرى خوى بهرز دهکاته وه، ياخود خوى نرم دهکاته وه.

ههروه ها هر له باره ی حکمه تی تاقیکردنه وه له سووره تی (التوبة) دا خوای په زور دگار دهفرموی: (أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تُتْرَكُوا وَلَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ وَلَمْ يَتَّخِذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَا رَسُولِهِ وَلَا الْمُؤْمِنِينَ وَلِجَنَّةٍ) (التوبة: من الآية ١٦)، ئا ئهم نايه ته ش يه کى دیکه له حکمه ت و مسوود و بهر ه مه کانی (إبتلاء) ده خاته پرو و ئاشکرا دهکات، دهفرموی: ئایا پښتان وایه به وده وده وازتان لى بهیږئ و تاقى نه کړینه وه که جارئ خوای په زور دگار یو ى دهنه که و تون^(٢٦)؛ (دیاره مه بهیست دهر که وتن و کشف بوونیا نه له سهر ئه رزی واقع) داخو کامه تان به راستى جیهاد دهکهن وه بهیچ نرخیك ئاماده نښ که که یڼ و به یڼ بکه نه له گهل دوزمنان دا بیانکه نه جیى نهینى و رازو نیازو پشت پی به سستیان له جیاتی خوا و پیغه مبهرو بروداران و په یوه ندى تابه تی یان بیى له گهلان دا، یانى کیڼ ئه وانه ی که خور اگړن و ته نازول ناکهن بو ئه هلى کوفرو ده لښ: په زور دگار پشتیوانانه و پیغه مبهرو^(٢٧) پیشه و امانه و بریایان و خوشکانى مسولمانیش کو مه ک و پشتی ئیمهن، ئه و که سانه کیڼ و چونن ده بی دهر که ون له مه یدان داو له سهر ئه رزی واقع ئاشکرا ښ؟!

بیگومان ته نها له گهر مه ی تاقیکردنه وه چه پان دن داو له کور ه ی خه بات و خور اگری نښو مه یدانی خوا په رستی و خونه ویستی دا ئه و پړوسه ی که کشف بوون و په رده له سهر لاچور نه ئه نجام ده رڼ، به لى له کاتیک دا که گو شارت ده که و ښه سهر و نار ه حات ده بی، ده بی نازابى مسولمان و دیندار و خوا په رست بمیښه وه ئاماده بی له سهر راسته شه قامى خوا بمیښه وه ته سلیمى واقعی ناشه رعى یانه نه بی و نه به زى و به چوک دانه یه ی و ده ست نه که ی به دره کړ دن و که یڼ و به یڼ و په نهان کاری و پردی ژیر به ژیر دروست کړ دن و ته ون هه لېه ستن له گهل نه ملاولا بو ئه وه ی فشار که له سهر خوت لا به رى و خوت دهر پان بکه ی!

^(٢٦) بیگومان خوای په زور دگار زانیاری نه زه لى به مه موو شتیک هایه

0- ھۆکاره کانس که و تن له تاقیکردنه وه دا :

ئىنجا ئايا ئىنسان بۆچى و به چى له تاقیکردنه وه دا ده که وى!!
خوای پهروه رى دگار ئه وه شى به پرونى له چه ندان ئايه تى قورئانى دا بۆ باس
کردووین، بۆ وینه:

له باره ی ھۆکارو چۆنیه تى شکست و تیشکانى مسولمانان له جهنگى
(ئوحود) دا فه رموویه تى: (حَتَّىٰ إِذَا فُشِلْتُمْ وَتَنَزَّعْتُمْ فِي الْأَمْرِ وَعَصَيْتُمْ مِّنْ بَعْدِ مَا
أَرَاكُمْ مَا تُحِبُّونَ مِنْكُمْ مَّنْ يُرِيدُ الدُّنْيَا وَمِنْكُمْ مَّنْ يُرِيدُ الْآخِرَةَ) (آل عمران: من الآية ١٥٢)،
دياره ئيمه پيشترىش ئه م ئايه ته مان هينايه وه له كاتى باسكردنى حيكمه تى
تاقىكردنه وه دا بيجگه له رسته ی كوئايى (مِنْكُمْ مَّنْ يُرِيدُ الدُّنْيَا وَمِنْكُمْ مَّنْ يُرِيدُ
الْآخِرَةَ) واته: هه تانه دنياى ده وى و هه شتانه دواړژى ده وى، كه واته ليږده دا
ھۆكاره كانى شكست و تیشکانى مسولمانان له جهنگى (ئوحود) دا وهك
ئالقه كانى زنجيرىك به دواى يهك دا ريزيان به ستوه به م جوړه: (حَتَّىٰ إِذَا فُشِلْتُمْ -
وَتَنَزَّعْتُمْ فِي الْأَمْرِ - وَعَصَيْتُمْ مِّنْ بَعْدِ مَا أَرَاكُمْ مَا تُحِبُّونَ - مِنْكُمْ مَّنْ يُرِيدُ الدُّنْيَا وَمِنْكُمْ
مَّنْ يُرِيدُ الْآخِرَةَ) (آل عمران: من الآية ١٥٢)

كه واته: (فشل) كه ئه نجامه كه يه ئه مانه پيشه كى و ھۆكاره كانى: (تنزع +
عصيان + إرادة الدنيا) ناكوكى + سه رپيچى + هه لېژاردنى دنيا.

كه وابهى: په گه زو پيشه و ماك و ميكرو بى شكست و تيشكانه كه ی مسولمانان
له جهنگى (ئوحود) دا په يوه ندی به خودى خو يانه وه يه، نهك به ته په رفى
به رانبه ريان، كه چى ئيمه زور جار كه تووشى نسكويهك و شكستى و تيشكانيك
ديين، هه ميشه يه خه ی دوژمن ده گرین، وه هه ميشه خه تا له مى وى ده كه ين
ده ستى خو مان به غه ير ده سپرين و به رده وام پر و بيا نووى بى جى و پاساوى
ناما قبول بۆ خو مان دينينه وه: كا كه ئه و شكسته مان به ھوى كه مته رخه مى
ئيمه وه نه بوو، به لكو خه تاى فلان و فيسار بوو!! به لام بيگومان ئه وه
پيچه وانى قورئانه، من ته نانه ت ئايه تيك نه بينيوه له قورئانيدا كه خوای

په روږدگار شکستی مسولمانان پاساو بداته وه به وې که دوژمنه که یان وای
 بووه و چووه وای کرده! به لکو هه میسه شکستی مسولمانان به وې پاساو
 دودات و به جوړیک (تعلیل) و (تحلیل) دهکات که به وې که منته رخه می و هله و
 ناتو اووی و کرچ و کالی خوتان نه وه تان به سر هاتوه، نه وه تا له باره ی
 شکستی جهنگی ئو حوده وه ده فهرموی: (أَوَلَمَّا أَصَابَكُمْ مُصِيبَةٌ قَدْ أَصَبْتُمْ مِثْلَهَا
 قُلْتُمْ أَلَيْ هَذَا قُلْ هُوَ مِنْ عِنْدِ أَنْفُسِكُمْ) (آل عمران: من الآية ١٦٥) واته: نایا (له جهنگی
 ئو حودا) کاتیک که به لایه ک و موصیبه تیکتان تووش بوو که پیشترو دوقاتی
 نه وه تان تووشی دوژمنتان کردبوو (چونکه مسولمانان له جهنگی به دردا حهفتا
 که سیان له کافرهکان کوشت و حهفتایشیان لی به دیل گرتن، به لام له جهنگی
 ئو حودا حهفتایان لی شهید بوو و دیلیان نه بوو چونکه مسولمان مه گهر
 چونکایی نه گهرنا ناماده نیه ته سلیم بی)، جا بو وې شکسته که ده فهرموی:
 بلی له لای خوتانه وه شکسته که تان بو هات و دوژمنتان به وې خوتانه وه
 زه فهری پی بردن.

به لی مسولمانان به وې هیزی دوژمنیانه وه ناشکین، وه خوی مه زن بوی
 پوون کردو وینه وه ده فهرموی: (فَقَاتِلُوا أَوْلِيَاءَ الشَّيْطَانِ إِنَّ كَيْدَ الشَّيْطَانِ كَانَ
 ضَعِيفًا) (النساء: من الآية ٧٦). واته: له درژی دوسته کانی شهیتان بجهنگن، بیگومان
 فیل و پیلانی شهیتان بی هیزه.

به لی دوژمنانی نه هلی ئیسلام له چاو نه وان بی هیزن به لام به مهرجیک نه وان
 بروداری راسته قینه بن، نایا هم پوژگاره مسولمانان بوچی له بهرانبهر
 جووله که دا به چوک دها تون و شکستیان هیناوه؟!، بیگومان نه وان هی
 که له بهرانبهر جووله که دا تیشکا ون نه وان مسولمان نین، به لکو نه وه گه لی
 عه ره به و نه وان مسولمانی به نا و مسولمانن که له بهرانبهر جووله که دا شکستیان
 هیناوه، به لی نه وان نه گهر مسولمانیش بن مسولمانی ته وا ونین، چونکه
 به دریژی میژووی ئیسلام کاتیک مسولمانان له گهل دوژمن تیگ گیرا بن،

کاتیک که زانیویانه حیساب گه یشتو ته نه وهی که ده ست پی بکه، مه گهر به ده گمن دنا هه موو جار ان و هه میشه دوژمن له هه موو شتیک دا زیاتر بووه له وان، ژماره یان، چه کیان، ئیمکانیا تیان، به لام خواش هه سهری خستوون!!، به لام عه رب له سونگه ی نه وه وه له بهرانه رب جووله که دا شکستیان هی ناوه و بو یه دوو سه د ملیو ن عه رب زیاتریش به چوار پینج ملیو ن جووله که ناو یرن، چونکه چوار پینج ملیو ن جووله که که راست ده کن، جووله که ی راسته قینه، به لام عاره به کان زن!

له گو قاریک دا خویندموه ده لی: له سالی (۱۹۶۷) ز دا که عه رب به نسوکه یه کی گه وره ی ده زانن، جووله که کان باره گاو بنکه یه کی عه ربه کانیا ن گرت ته ماشا ده کن له سه رب باره گاکه یان نوو سربوو:

لا تسأل عن مسلکي او مذهبي انا اشتراکي بعثي عربي
واته: له پربازو مه زه بی من مه پرسه، من عاره بیکی سو سیالیستی به عسیم!

جا ده لی جووله که کان زه پریکیان به سه ردا هی ناو له سه ریان نووسی واته له سه ر هه مان لافیته: (کَم مِنْ فِتْنَةٍ قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ فِتْنَةٌ كَثِيرَةٌ بِإِذْنِ اللَّهِ) (البقرة: من الایه ۲۴۹)، واته: نه ئایه ته که له قورئانی ئیوه دایه مه ده که ی به سه ر ئیمه دا ده چه سپی که هه رچه نده که متریشین به سه رتان دا زال بووین، چونکه زیاتر به قسه ی خوامان کردوه تا ئیوه که خو تان به مسو لمان ده زانن!!

دیاره خوی په ره ردگاریش نه یفه رموه هه رکه سینک بلی من مسو لمانم هه ر سهری ده خه م، ده فهرمو ی: هه رکه سینک ئیماندار بی سه رده که و ی، مامو ستا مه لا سه عیدی نو رسی په حمه تی خوی لی بی، قسه یه کی جوانی^(۲۷) هه یه ده لی:

(۲۷) دیاره نه مامو ستا به پریزه په حمه تی خوی لی بی، (کلیات رسائل النور) ده (۱۰) به رگی یه کی پر پره له قسه ی جوان و شیرین و نه سه قو و پر حیکمه ت، به لام ئیمه لی رده ته نه نه قسه یه مان بهر بو نه (مناسبه) یه وه لی خواسته وه.

(جاری) واهیه کابرا مسولمانه به لام سیفته تی کافرانی ههیه، جاری وایش ههیه کابرا کافره به لام سیفته تی مسولمانی ههیه، واته بابای کافر هندیك سیفته تی ههیه که ئیسلام به په سهندی داناون، ده لئ: کاتیک که مسولمانه که شکست ده خوات له بهر سیفته کافرانه که ی شکست ده خوات نه که له بهر مسولمانه تی به که ی، ههروه ها کافره که ش که سه رده که وئ له بهر ئه و سیفته تانه تی به باشن نه که له بهر کافرایه تی به که ی) به راستی قسه که ی به جئیه، چونکه بۆ وینه: براهی تی شتیکی باشه، مه رکه زییه شتیکی باشه، ههروه ها هه ر کام له پاوژکردن و کار به بهر نامه بهر یوه بردن شتی باش و پیویستن و هه ر کامیکیان بابای کافر هه بیی یان مسولمان، ئه وه بهر هم و شوینه واری خوی که م و ژور هه ر ههیه، پیاوچاک (ولی) یك بخه نیو ئاو یك نه گه ر مه له نه زانی ده خنکی مه گه ر خوا وهک (استثناء) یك و به شیوه یه کی (خارق العاده) قوتاری بکات، کافر یکی مه له وایش بخه نیو ئاو وه ده په پیتته وه، ئه م دنیا به دنیا ی هۆکاره کان (اسباب) ه، به لام مسولمانان نه گه ر بهر واداری راسته قینه بن و هۆیه کانیش فه رامۆش نه که ن^(۲۸) باهه موو هۆیه کانیشیان بۆ دابین نه کر ی خوی به به زه یی بۆیان قه ره بوو ده کاته وه.

که واته ئیمه به هۆی خو مانه وه به هۆی که م و کوو پی و هه له و ناته و او بی به کانمانه وه له بهر انبه ر دوژمن دا شکست ده خو یین، وهک خوی پهروه ر دگار ده فه رموی: (إِنَّ الَّذِينَ تَوَلَّوْا مِنْكُمْ يَرْمُونَ الْقِيَّامَ إِنَّمَا اسْتَزَلَّهُمُ الشَّيْطَانُ بِبَعْضِ مَا كَسَبُوا) (آل عمران: من الآية ۱۵۵)، واته: بیگمان نه وانه ی که پوژی بهیه که گه یشتنی دوو کو مه له که له ئیوه شکستیان خوارد و پشتیان له دوژمن کرد ئه وه شهیتان هه لی خلیسکاندن به هۆی کرده وه کانیا نه وه، واته به هۆی گوناخه پیشو وه کانیا نه وه، شهیتان له مهیدان داو له بهر انبه ر دوژمنه ئاشکرایه کانیا ن دا. چونکه پیشتر پییان ویرابوو. زه فه ری پی بردن و دوژمن به سهریان دا زال بوو.

^(۲۸) یه کی که له خه سه له ته کانی مسولمانی راسته قینه په چاو کردنی هۆکاره کان و مه لدان بۆ

دابین کردنیانه.

6- هوکاره کانس دهرچوون له تاقیکړانه وه:

وه له کوټایي دا ټایا به چی سهرده که وین و چوڼ چوڼی له تاقی کړدنه وه
دهرده چی؟!

خوای زاناو توانا زور به پوونی و پاشکاو ی ټهو مه سه له یه ی به چهند جوړیک
بو یاس کردوین بو وینه: له سوړه تی (المائدة) دا دهرموی: (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
آمَنُوا عَلَيْكُمْ أَنْفُسُكُمْ لَا يَضُرُّكُمْ مَنْ ضَلَّ إِذَا اهْتَدَيْتُمْ) (المائدة: من الآية ١٠٥) واته: ټه ی
ټه وانه ی ټیمانان هیټاوه له خوتان وریا بن ټه گهر ټیوه هیډایه ت په یدا کردو و
هیډایه ت دراو بن و له سهر راسته شه قامی خوا بن، ټه وانه ی که گومپراو
سهر گهر دانن زیانتان لی ناده ن.

هه روه ها هر له و باره وه له شوینی کی دیکه دا دهرموی: (وَأَنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا
لَا يَضُرُّكُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئاً) (آل عمران: من الآية ١٢٠) واته: ټه گهر ټیوه ټه هلی صه برو
ته قوا بن فیل و پیلانی ټه وان هیچ زیانتان لی نادات.

هه روه ها له شوینی دیکه دهرموی: (الَّذِينَ إِذَا أَصَابَهُمْ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا
إِلَيْهِ رَاغِبُونَ) (البقرة: ١٥٦)

واته: (ټه وانه ی کاتیک که به لایه کیان تووش دی ده لیڼ: ټیمه هی خواين و
وه هر بولای ویش ده چینه وه)، به لی ټه هلی ټیمان له ته نگانان دا ټه ژنویان
ناشکی و نابه زن، به لکو ده لیڼ: مه رجه با له به لاو نارجه ته ی له پیټناوی دینی
خوادا، مه گهر خوای په وره دگار پیی نه فهرموین که له کاتی جهنگ و
برسیه تی و نه خوشی و گرفتاریی دا خوږاگر بین (وَالصَّابِرِينَ فِي الْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ
وَحِينَ الْبَأْسِ أُولَئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ) (البقرة: من الآية ١٧٧) واته: وه
(مسولمانانی راسته قینه) ټه وانه ن که له کاتی نه خوشی و برسیه تی و گهر مه ی
جهنگ دا خوږاده گرن ټه وانه له مسولمانه تی یاندا راست ده که ن و ټه وانه ن
پاریز کاران.

به لئی خوشک و برایی مسولمان نه گهر بیټو ئیمه نه هلی ته قوا بین واته
 خوومان و نه وهی که هه مانه به هی خوا بزانی، وه بشزانین که سه ره نجامان بولای
 خوا ده گه پیتوه، هیچ دورژمنیک پیمان ناویرئ، چونکه نه و په پری هه نه وه نیه
 بکوژیین!! ده جا مسولمان کوژرانیشی له جهنگ دا هه سه ره که وتنه به پیی
 فه رموده ی خوا (قُلْ هَلْ تَرَبُّوْنَ بِنَا اِلَّا اِحْدٰی الْحُسَیْنِ) (التوبة: من الاية ۵۲) نه ی
 موحه ممه د به نه هلی کوفر بلئ: (جگه له یه کیک له دوو شته هه ره چاکه کان چی
 دیکه مان لئ چاوه پروان ده که نه؟! که بریتین له سه ره که وتن یان شه هیدی،
 که بیگومان یه که له یه کی چاکترن، ئینسان به سه ره دورژمن دا سه ره که وئ بو
 ئیسلام و ئالای ئیسلام و به یداخى خوا به یه کگرتن (علم التوحید) به رز
 بکاته وه دینی خوا ببیته به برنامه ی ژینی خه لک، شه ریه تی خوا ببیته
 سیبه ری کۆمه لگا و له سایه ی دا به خته وه ر بن و برا بن و ته با بن و، ژیان به ره و
 پی شه وه بچیت، به ها به رزه کان (الفضائل) بلا و به وه و خسه له ت و خو وه
 نزمه کان (الرزائل) له به ین بچن، داد گه ری بچه سپئ و زو لم لابی، نه وه
 بیگومان ئا مانجیکى به رزه و خه لات و به خششه، ئنجا نه گهر نه وه ش نه بی خو
 شه هیدی به که هه ره مسوگه ره وه ک گوتراوه: (إما النصر وإما الشهادة).

جا به پرزان! هۆیه کانی ده رچوون له تاقیکردنه وه پیچه وانیه هۆیه کانی
 شکست و ده رنه چوون و له تاقیکردنه وه دا که وتن، واته: نه گهر ئینسان به هۆی
 خۆیه وه به هۆی گوناچه کانی یه وه به هۆی نا پارێزکاری و گوناچاریی و بی
 ئیلتیزامی خۆیه وه شه یتان زه فه ری پئ ده بات و به ره و که وتن و تیشکان و
 دو پاندنی ده بات، نه وه بیگومان هه ره به هۆی ئیمان و ته قواى خۆیشی یه وه خوا
 به ده نگى یه وه دئ و له تاقیکردنه وه کانی ژیا نی دنیا ده رده چئ و سه ره به رز ده بی،
 دیاره لئ ده رچوونی ئیمتیحانیش هه ره نه وه نیه که حه تمه ن بابای مسولمان
 یان کۆمه لئ مسولمان له مه یدانی به په نگار بوونه وه و پو به پو بوونه وه دا زال
 بیټ و جهنگه که بیاته وه و هه ره له م ده رفه ته ی ژیا نی دنیا دا سه ره جه م

ئەو ە قووم كەردن، ئەو ە ەلەو گوناھەكانە لى سەپىن، ئەو جار بەرۆن بچنە
بەھەشت!

پاشان خەوای بەخشەر و بەبەزەبى ئەو چوونە بەھەشتە ئاوا پىناسە دەكات:
(ذلك الفوز العظيم) ئەو ە بەئامانج گەيشتن و بەمراد گەيشتنى گەورە، پاشان
دەفەرموى: (واخرى تحبونها) وە بەھۆى ئىمان و جىھادەو شەتەكى
دەكەشتان دەست دەكەوى، شەتەكى دەكە ئەتو ە زۆر ەزى لى دەكەن، بەلام
لاى خوا ئەو ئەمىيەتەى نىيە، زانايانى تەفسىر دەلەن: ئەو جۆرە تەعبىرە لەو
سىياقەدا ئەو دەگەينەى، كەئەو شەتەى دەكە لەلاى خوا ئەو بايەخ و ئەمىيەتەى
نىيە لەچار لىبوردن و بەھەشت دا بەلام خۆتان ەزى لى دەكەن و خۆشتان
دەوى: ئەو یش بىرەتەى لە: (نصر من الله وفتح قريب) واتە: يارمەتەى يەكتان
لەخواو ە بۆ دى و دەرووى خىرتان لى دەكرىتەو دەروازەى و لاتتان بۆ
ئاو ە دەبى و ئاين و شەرىعەتى خوا بەرپا دەكرى.

جا خوشك و برا مسولمانەكانە!

بەراستى مسولمانان وەك لەسەرەتاو ە گوتمان ئىستە لەتاقىكەرنەو ەدان،
بەتايەتەى مسولمانانى كوردستان لەژىر تەجرەبەيەكى سەخت داين، بۆيە با
لەخۆمان و رىا بىن! لەھۆيەكانى شەكست و كەوتن لەتاقىكەرنەو ەدا و رىا و بىدار
بىن لەخۆمانيان دور بەخەينەو، وە با ئەو ەكارانەى دەبنە ھۆى سەربەزانە
دەرچوونمان لەتاقىكەرنەو ەدا بىن بەكەين و لەخۆمانيان دا كۆبەكەينەو، وە با
دەنياش بىن كەداهاتووى پەشنگدار تەنھا بۆ شەرىعەتى تىرو تەواو دادگەر و
بەھىز و پىزى خەويە بەپىي ئەو و ەعدو بەلەننەى كەخواو پىتەمبەرەكى ﷺ
داويانە وەك خەوای بالادەست دەفەرموى: (يُرِيدُونَ لِيُطْفَرُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَهِهِمْ وَاللَّهُ
مُتِمُّ نُورِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ) (الصف: ٨) واتە: دەيانەوى بەقووى زارىيان پووناكى
خوا بكۆژنەو، بەلام خوا پووناكى خۆى ھەر تەواو دەكات ھەرچەندە كافران
قەلس بن.

به‌لئى خو ئه‌گهر نه‌ك ههر عه‌لمانى‌يه‌كانى كوردستان، به‌لڤو ئه‌گهر ههرچى
 عه‌لمانى‌يه‌و ههموو ئه‌وانه‌ى كه‌رپى غه‌يرى خويان گرتوه، خربنه‌و چراى
 دينى خويان پى ناكورژيته‌وو نوورى خويان پى خاموش ناكړى، دياره
 ئه‌وش خوا (تبارك وتعالى) وه‌ك راستى‌يه‌ك رايگه‌ياندوه و وه‌ك موزده‌يه‌كيش
 گفتى داوه كه‌ئه‌گهر ئيمه‌ش ناماده‌ى جيهاد نه‌بين خوى زال و به‌رز ئيمه
 لاده‌بات و كومه‌ليكى ديكه ده‌هينى: (وَإِنْ تَوَلَّوْا يَسْتَبَدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُونُوا
 أَمْثَالَكُم) (محمد: من الآية ٢٨) واته: وه‌ ئه‌گهر ئيوه پشت بكه‌نه جه‌نگ و جيهاد و
 مشوور لي‌خواردنى نايينى خوا، ئه‌وه خوا به‌كومه‌ليكى ديكه ده‌تانگورئ،
 پاشان ئه‌وان وه‌ك ئيوه كه‌مته‌رخم و سارد و سړ نابن!

كه‌واته با پيمان وانه‌بى كه‌ئيمه وه‌ك لايه‌نيك و ته‌وژميكى ئيسلامى
 له‌لايه‌ن خوى دادگه‌ره‌وه گرهنتمان پى دراوه تازه ههر شتيك بكه‌ين ههر
 له‌لاى خوا خو‌شه‌ويستين، مادام ناو و شوهرتى ئيسلامى مان هيه‌و عه‌له‌م و
 دروشمى ئيسلامى مان به‌رز كردو ته‌وه!!

هه‌روه‌ها ماموستا (مه‌لا) به‌رپزه‌كان و (شينخ)ه دلسوزه‌كان و سه‌رجه‌م
 مشوورخوړانى ديكه‌ش، بابزان كه‌هيجكس (ضمانه‌ى) نه‌دراوه‌تى كه‌بړو
 ههرچى ده‌كه‌ى بيكه! تازه تو پړزو پايت ههر به‌رزو پاريزراوه! ته‌نانه‌ت ئه‌وه
 نه‌دراوه به‌پيغه‌مبه‌رانيش ﷺ خوى به‌به‌زه‌يى به‌پيغه‌مبه‌ر ده‌فه‌رموى: (لَئِنْ
 أَشْرَكْتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ) (الزمر: من الآية ٦٥) واته: ئه‌ى پيغه‌مبه‌ر
 تو‌ش ئه‌گهر هاوبه‌ش بو خوا دابنيى ئه‌وه به‌ته‌نكيد كرده‌وه چاكه‌كانت
 هه‌لده‌وه‌شينه‌وه وه‌ له‌زيانباران ده‌بى!

به‌لئى مسولمانينه!

هيج كه‌س گرهنه‌تى و زه‌مانه‌تى ئه‌وه‌ى نه‌دراوه‌تى كه‌بړو مادام ناوت
 له‌خوت ناوه ئيسلامى و پيشيكت هيشتو ته‌وه، يان پو‌شاكىكى
 ئيسلاميت پو‌شيوه دروشم و نيشانه‌يه‌كى ئيسلامه‌تيت لسه‌رسه‌رى

خۆت بەرز کردۆتەو، تازە تۆقەلەمی خەتاو گوناح و ھەلە نووسینت
 لەسەر ھەلگیراوە!! نەء بەلکو تۆ مادام ناوت لە خۆت ناوھ (ئیسلامیی)
 دەبێ زۆر وریا بێ ئیسلام چۆن دەلێ دەبێ وابی، ئەگەر نا خوای دادگەر
 تۆ لادەبات و کۆمەلێکی دیکە دینیت، چونکە بیگومان خوای بێ نیازو
 بێ باکو تاک پەکی لەسەر هیچکەس نەکەوتوو ناکەوێو، ئەگەر بێت و
 ئیمە ئەرکی شەری خۆمان مەردانە جێبەجێ نەکەین، بەتەئکیدخوا
 (جل جلاله) کەسانیکى دیکە و کۆمەلێکی دیکە دینێ کەلەئیمە باشترو
 راسترو ساغتر بن و وەك بۆ ئایین و بەرنامەى خوا (جل وعز) شایستەیه
 کار بکەن و مشوور بخۆن!

ساخوایه بەکەرەم و بەخششی بێ سنووری خۆت لەو کەسانەمان
 بگێڕی کە بەشیوەیهك دینداریی دەکەن و بەرپۆه دەچن کە جیگای
 پەزنامەندى تۆیەو توفیقمان بەدەى کەوەك بۆ خۆت و پیغەمبەرەكەت ﷺ
 و شەریعەتە بێ ھەلەو پەلەكەت شایستەیه کاربکەین و بجوولین،
 بۆئەوھى موستەھەقى ئەو نەبێن کە لەمەیدان دا لابدریین و بەکەسانی
 دیکە بگۆڕیین.

ئـــــــامین

وآخر دعوانا أن، الحمد لله رب العالمین

بابەت

لاپەرە

- ۲ پيشكەش بى
- ۳ پيناسەى ئەم نامىلكەيە
- ۵ بەشى يەكەم: خەوت راستى گىرنگ لەبارەى تاقىكرانەووە
- يەكەم/ خوا ئينسانى بۇ بەندايەتى كردن خولقاندووە بەندايەتى
- ۵ ئينسانيش بۇ خوا لەميانەى تاقىكرانەووەى دا دەبى
- ۶ دووەم/ سىروشتى ئيسلاميش تاقىكرانەووەى مروۇف دەكاتە شتىكى حەتمى
- ۷ سىيەم/ سىروشتى ئەهلى كوفريش ھۆكارىكى گىرنگى تاقىكرانەووەى مسولمانە
- ۸ چوارەم/ سىروشتى مروۇف تاقىكرانەووەى مروۇف پىويست دەكات
- پىنجەم/ ئينسانى مسولمان و كۆمەلى مسولمان بەبى تاقىكرانەووە سەخت و
- ۹ دژوارەكان پوخت و كامل نابن
- شەشەم/ سوننەتى خوا جل جلالە وايە كەھەتا مسولمانان قۇناغى تاقىكرانەووە
- ۱۱ نەبىر و ساغ نەبىووە نايانباتە قۇناغى بالا دەستى و ھوكمرانىيەووە
- حەوتەم/ تاقىكرانەووەى مسولمانان لەسايەى شوومى جىھانگىرى
- (العوامة) دا يەكجار قورس و سەختەو پىويستە خۇيانى بۇ ساز بكن...
- ۱۶ بەشى دووەم/ سى ئاگادارى پىويست بۇئەووەى بەھەلەدا نەچىن
- ۱۸ ئاگادارى يەكەم: ھەركەسىك لەسەر پىبازى غەيرى خوا بىت لەسەر بەلاو
- ۱۸ گىرفتارى يەكانى پاداشتى نىيە.
- ئاگادارى دووەم: ھەركەسىك بەھۆى گوناخكەرە تووشى بەلا بىت،
- ۲۱ نەك ھەر پاداشتى نىيە، سزاشى دەدرىت.
- ئاگادارى سىيەم: ھەركەسىك بەشىووەىكى ھەلە خۆى بداتە بەر (ابتلاء)
- پاداشتى نىيەو گوناھباريشە.
- ۲۴ بەشى سىيەم/ دەقى وتارەكەى مژگەوتى جىھاد
- ۳۱ ۱-ماناى تاقىكرانەووە (ابتلاء - الأفتان - الامتحان)
- ۳۳ ۲-بوارەكانى تىدا تاقىكرانەووە
- ۳۶ ۳-تاقىكرانەووەى خوا بۇ بەندەكانى ياسايەكى حەتمى خوايە
- ۳۹ ۴-ھىكمەت و فەلسەفەى تاقىكرانەووە
- ۴۰ ۵-ھۆكارەكانى كەوتن لەتاقىكرانەووەدا
- ۵۱ ۶-ھۆكارەكانى دەرچوون لەتاقىكرانەووە
- ۵۵

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(الم، أَحْسِبَ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكُوا أَنْ

يَقُولُوا آمَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ، وَقَدْ فُتِنَّا

الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلْيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ

صَدَقُوا وَلْيَعْلَمَنَّ الْكَاذِبِينَ)

(العنكبوت: ۱-۳)

MediaAmeerOffice

علی بابا / AliBapir

archive.org/details/@alibapir

AliBapir

www.alibapir.net

English - عربي - کوردی

ډاګه پانډی مېشکېږي لاسپږ

علی بابا / AliBapir

 AliBapir

 علی بابا / AliBapir

علی بابا / AliBapir

ژماره ی سپارډنی (۱۵۱) ی سالی ۲۰۰۳ ی وه زارته ی روشنیریری پیدراوه

www.alibapir.net